

Brüssel, 2.12.2015
COM(2015) 625 final

2015/0281 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

**terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK
terrorismivastase võitluse kohta**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Terroriaktidega rüvetatakse kõige jämedamal viisil selliseid universaalseid väärtusi nagu inimväärikus, vabadus, võrdsus ja solidaarsus ning inimõiguste ja põhivabaduste kasutamine, ning rünnatakse tõsiselt demokraatia ja õigusriigi põhimõtteid, millele on rajatud Euroopa Liit. On oluline, et meil oleksid asjakohased vahendid, millega kaitsta ELi kodanikke ja kõiki ELis elavaid inimesi ning astuda sellistele rünnakutele tõhusalt ja proportsionaalselt vastu. Need vahendid peaksid olema piisavad ELi ähvardavate ohtudega tegelemiseks, ent aitama samal ajal säilitada ühiskonnas pluralismi, mittediskrimineerimist, sallivust, õiglust, solidaarsust ja võrdõiguslikkust.

Terrorismioht on viimastel aastatel süvenenud ja laienenud. Euroopa julgeoleku tegevuskavas¹ käsitles komisjon ühe prioriteedina ELi õigusraamistiku uuendamist terrorismivastase võitluse eesmärgil ja teatas, et tal on kavas ajakohastada selles valdkonnas kehtivaid kriminaalõigusakte, et nende uute probleemidega paremini tegeleda. Komisjoni 2016. aasta tööprogrammis² lubati teha seadusandlik ettepanek terrorismi käsitleva raamotsuse läbivaatamise kohta, sest liikmesriigid seisavad üha sagedamini silmitsi asjaoluga, et aina rohkem isikuid reisib terroristlikel eesmärkidel välismaale, ja peavad toime tulema ohuga mis lähtub sellistest isikutest nende tagasipöördumisel.

Neid isikuid nimetatakse sageli terroristist välisvõitlejateks. Ehkki nähtus ise ei ole uus, on konfliktipiirkondadesse, eriti Süürias ja Iraaki kas võitlemise või väljaõppe eesmärgil reisimine omandanud enneolematud mõõtmed. Europoli viimases aruandes terrorismi olukorra ja suundumuste kohta ELis (TE-SAT)³ jõuti järeldusele, et see suundumus aina süveneb: kui 2014. aasta lõpus hinnati ELis konfliktipiirkondadesse lahkunud inimeste koguarvuks üle 3 000, siis praegu on see hinnangute kohaselt juba 5 000. Samal ajal on mõnes liikmesriigis suurenenud ka tagasipöördunud inimeste arv. Liikmesriikide sõnul ohustab see märkimisväärselt nende julgeolekut.

Europol rõhutas, et „ehkki ELis võib soovida rünnakuid korraldada tõenäoliselt ainult väike arv tagasipöördujatest, kujutavad konfliktipiirkondades viibinud isikud endast siiski suurenenud ohtu kõigi ELi liikmesriikide jaoks. Lisaks sõlmitud kontaktidele võivad tagasipöördunud võitlejad olla omandanud võitlus- ja operatiivseid kogemusi ning olla seega võimelised korraldama mõjusamaid terroriakte või ahelrünnakuid. Niimoodi võivad nad olla eeskujuks oma noorematele mõttekaaslastele. Peale selle võivad need isikud, kes ei osale rünnakute kavandamises, anda oma panuse radikaliseerimisse ja värvata uusi võitlejaid, aidata hõlbustada terroristlikku tegevust ja hankida selleks rahalisi vahendeid.”

Rünnakud, mis pandi Euroopa territooriumil toime 2014. ja 2015. aastal ning mis kulmineerusid 13. novembri 2015 öiste rünnakutega Pariisis, näitasid traagilisel viisil, et oht võib muutuda reaalsuseks, ning osutasid vajadusele tugevdada ELi tasandi reaktsiooni ja kohandada end paremini uuele olukorrale. Uurimine alles käib, aga praegu kättesaadava teabe põhjal võib juba järeldada, et 2015. aastal osalesid terroristist välisvõitlejad vähemalt kuues

¹ COM(2015) 185 (final), 28. aprill 2015.

² COM(2015) 610 (final), 27. oktoober 2015.

³ <https://www.europol.europa.eu/content/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2015>

terrorirünnakus või selle kavandamises: terroristid olid ise reisinud konfliktipiirkondadesse (nt Jeemenisse või Süüriasse) või saanud terroriaktide toimepanemiseks innustust või juhtnööre teistelt, parasjagu Süürias viibivatelt isikutelt.

Enamik 2014. aastal ELis aset leidnud terrorirünnakuid olid nn üksikrünnakud, aga 13. novembri Pariisi sündmused näitasid selgelt, et toime võidakse panna ka põhjalikumalt kavandatud ja suuremamõõdulisi rünnakuid (milles osaleb korraga mitu lõhkeainete ja tulirelvadega relvastatud isikut).

Ehkki terroristist välisvõitlejad on kõige suurem mureallikas, ei maksa nende kõrval alahinnata ka ohtu, mida kujutavad endast kodumaised terroristid, radikaliseerunud üksikvõitlejad ja pettunud terroristist reisijad (näiteks need, kellelt on pass ära võetud). Nii ELis kui ka muudes lääneriikides (nt USAs, Kanadas ja Austraalias) on möödunud 12 kuu jooksul teatatud mitmest rünnakust ja nurjunud rünnakuplaanidest, mille taga olid just sellised isikud.

Terrorismiohu piiriülene mõõde ei piirdu ainult kolmandates riikides asuvatesse konfliktipiirkondadesse reisimisega. Terroristid reisivad kahtluste hajutamiseks ning kontrollidest ja järelevalvest hoidumiseks ELis ringi ja võivad läbida muid riike peale nende enda kodakondsus- või elukohajärgse riigi. Lisaks sellele näitavad ELis viimati toimunud rünnakud, et terroristid sõidavad nende toimepanemiseks või logistilistel põhjustel (nagu rahastamine või relvade hankimine) teistesse liikmesriikidesse.

Terroristlikud rühmitused on näidanud, et nad oskavad suurepäraselt kasutada internetti ja uut kommunikatsioonitehnoloogiat, et levitada propagandat, värvata võimalikke tulevasi võitlejaid, jagada teadmisi ning kavandada ja kooskõlastada oma operatsioone. Internet ja sotsiaalmeedia on andnud terroristlikele ja äärmusrühmitustele uusi võimalusi vastuvõtliku publikuni jõudmiseks ning värbamise ja/või iseradikaliseerumise hõlbustamiseks.

Kvaliteetsete sidevahendite (ajakirjad, videod) kasutamine ja eri sotsiaalmeedia platvormidel loodud kontode võrgustiku kaudu toimuv detsentraliseeritud tegevus võimaldab terroristlikku ja äärmuslikku materjali kiiresti levitada. Seejuures kohandatakse pidevalt uue informatsioonitehnoloogiaga. Internetist on saanud terroristide jaoks peamine kanal, mille kaudu levitada propagandat, ähvardada avalikkust, ülistada hirmutegusid nagu pea maharaiumine ja võtta vastutus terrorirünnakute eest.

Selleks et võtta arvesse Euroopat ähvardavat muutlikku terrorismiohtu, tuleb kohandada kehtivaid eeskirju. Tuleb tagada asjakohased karistusõiguslikud sätted, millega võidelda terroristist välisvõitlejate probleemi vastu, ning tõrjuda ohtu, mis tuleneb terroristliku tegevuse eesmärgil kolmandatesse riikidesse reisimisest, aga ka suurenenud ohtu, mida kujutavad endast Euroopasse jäävad potentsiaalsed kurjategijad.

Ühtsemad, põhjalikumad ja omavahel paremini vastavusse viidud karistusõiguslikud sätted kõigis ELi liikmesriikides on vajalikud, et suuta tulemuslikult ennetada terroristist välisvõitlejatega seotud süütegusid või esitada nende eest süüditusi ning lahendada asjakohasel viisil üha süvenevaid piiriüleseid praktilisi ja õiguslikke probleeme.

Raamotsusega 2002/475/JSK⁴ juba kriminaliseeritakse teatavad terroriaktid, näiteks terrorirünnakute toimepanemine, terroristliku rühmituse tegevuses osalemine, sealhulgas selle tegevuse rahaline toetamine, samuti avalik terrorikuriteo toimepanemisele üleskutsumine, terroristi värbamine ja terrorismialase väljaõppe andmine, aga ka terrorikuriteole kaasaaitamine või sellele kihutamine, üleskutsumine ning selle katse.

Raamotsus 2002/475/JSK tuleb siiski läbi vaadata, et rakendada uued rahvusvahelised nõuded ja kohustused, mille EL on võtnud, ning astuda süvenevale terrorismiohule tõhusamalt vastu, suurendades ELi ja selle kodanike julgeolekut.

Terrorismiohvreid on vaja kaitsta, toetada ja abistada viisil, mis vastab nende konkreetsetele vajadustele. Eelkõige tuleks neile viivitamatult pakkuda professionaalseid tugiteenuseid, nii füüsilist ravi kui ka psühholoogilist ja sotsiaalset nõustamist. Pärast terrorirünnakuid on äärmiselt oluline anda usaldusväärset teavet terrorismiohvritele ning anda usaldusväärset teavet üldsusele terrorismiohvrite kohta. Kuna terrorirünnakud on suunatud suurte inimrühmade vastu, võivad ohvrid sageli olla pärit hoopis muust riigist kui rünnaku toimumisriik. Selleks et tagada terrorismiohvritele piisav teave ja vajalik abi, sõltumata sellest, kus nad Euroopa Liidus elavad, on väga tähtis, et liikmesriikide pädevad asutused teeksid piiriülest koostööd.

Direktiiviga 2012/29/EL⁵ nähakse kõigile kuriteoohvritele ette siduvad õigused, sealhulgas õigus saada kaitset, toetust ja abi, mis on kohandatud iga ohvri konkreetsetele vajadustele. Direktiiv ei sisalda aga erimeetmeid terrorismiohvrite jaoks. Terrorismiohvrite vajadustele paremini vastavate erimeetmete vastuvõtmisel oleks märkimisväärne lisaväärtus. Selliste ohvrite kaitsmiseks, toetamiseks ja abistamiseks kohandatud eeskirjad aitaksid ellujäänud ohvritel ja hukkunute perekondadel uuesti jalule tõusta ning aitaksid ühtlasi kaasa kogu ühiskonna tervenemisele.

- **Vajadus rakendada asjaomased rahvusvahelised nõuded ja kohustused ning astuda vastu süvenevale terrorismiohule**

ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2178 (2014), mis võeti vastu 24. septembril 2014 ja milles käsitletakse terrorirünnakutest rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule tulenevaid ohte, on sätestatud mitmesugused meetmed terroristist välisvõitlejate probleemiga tegelemiseks. Resolutsiooni lõike 6 kohaselt peavad ÜRO liikmesriigid tagama, et nende riigi õigusaktides oleksid rasked kuriteod piisavalt täpselt määratletud ning et nende eest saaks esitada süüdistuse ja määrata karistuse viisil, mis kajastaks täiel määral kuriteo raskusastet: a) kolmandasse riiki reisimine või reisimise katse eesmärgiga aidata kaasa terroriaktide toimepanemisele või anda või saada väljaõpet, b) sellise reisimise rahastamine ning c) sellise reisimise korraldamine või hõlbustamine.

Resolutsioonis 2178 (2014) kinnitas julgeolekunõukogu uuesti kõikide riikide kohustust järgida terrorismivastases võitluses rahvusvahelisi inimõigusnorme ning rõhutas, et

⁴ Nõukogu raamotsus 2002/475/JSK, 13. juuni 2002, terrorismivastase võitluse kohta (EÜT L 164, 22.6.2002, lk 3). Raamotsust on muudetud nõukogu raamotsusega 2008/919/JSK, 28. november 2008, millega muudetakse raamotsust 2002/475/JSK terrorismivastase võitluse kohta (ELT L 330, 9.12.2008, lk 31).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/29/EL, 25. oktoober 2012, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 37).

inimõigustest ja õigusriigi põhimõttest kinnipidamine on terrorismivastases võitluses edu saavutamiseks väga oluline. Ta märkis, et inimõigustest kinnipidamise ja muude rahvusvaheliste kohustuste eiramine süvendab radikaliseerumist ja tugevdab karistamatuse tunnet.

ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2178 (2014) rõhutatakse ka, et riigid peaksid kaasama kohalikud kogukonnad ja valitsusvälised osapooled selliste strateegiate väljatöötamisse, mille abil võidelda terroriaktidele õhutavate vägivaldsete äärmuslike ideede levitamise vastu, leevendada vägivaldset äärmuslust soodustavaid tingimusi, kaasates terrorismivastasesse tegevusse noori, perekondi, naisi, usu-, kultuuri- ja haridusjuhte ning kõiki muid kodanikuühiskonna rühmi, võtta sihipäraseid vastumeetmeid vägivaldsetesse äärmusrühmitustesse värbamisele ning edendada sotsiaalset kaasamist ja ühtekuuluvust.

Lisaks sellele kutsutakse ÜRO Julgeolekunõukogu 20. novembri 2015. aasta resolutsioonis 2249 (2015) liikmesriike üles tugevdama oma jõupingutusi Iraaki ja Süüriasse suunduvate terroristist välisvõitlejate voogude tõkestamiseks ning terrorismi rahastamise ennetamiseks ja summutamiseks. Sellele sarnaselt rõhutati näiteks ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2199 (2015), et „kõik riigid peavad tagama, et isikud, kes osalevad terroriaktide rahastamises, kavandamises, ettevalmistamises ja toimepanemises või kes toetavad terroriakte, võetakse vastutusele, ning selliseid terroriakte käsitatakse siseriiklikus õiguses raskete kuritegudena ja nende tegude eest määratav karistus kajastab täiel määral nende raskusastet”. Samuti märgitakse resolutsioonis, et „terroriaktide toetamine võib hõlmata nafta ja rafineeritud naftatoodete, rafineerimise moodultehaste ja muu sellise materjali müümist Iraagi ja Levanti Islamiriigile (ISIL), Al-Nusra rindele ja kõikidele teistele Al-Qaidaga seotud isikutele, rühmitustele, ettevõtetele ja üksustele”.

Pärast 2015. aasta algul peetud läbirääkimisi võeti 2015. aasta mais vastu terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni lisaprotokoll, millega rakendatakse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2178 (2014) teatavaid karistusõiguslikke sätteid, eriti selle lõiget 6. Lisaprotokolliga täiendatakse Euroopa Nõukogu konventsiooni, milles juba nõutakse teatavate terrorikuritegude kriminaliseerimist. Lisaprotokollis nõutakse, et kriminaliseeritaks veel järgmised teod: terroristlikel eesmärkidel ühenduses või rühmituses osalemine (artikkel 2), terrorismialase väljaõppe saamine (artikkel 3), terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimine või reisimise katse (artikkel 4), rahaliste vahendite eraldamine või kogumine sellise reisimise jaoks (artikkel 5) ning sellise reisimise korraldamine või hõlbustamine (artikkel 6). Samuti kutsutakse konventsiooniosalisi üles vahetama omavahel õigeaegselt asjakohast teavet (artikkel 7).

Sarnaselt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2178 (2014) kinnitatakse lisaprotokollis uuesti iga konventsiooniosalise kohustust tagada, et lisaprotokolli rakendamisel järgitaks Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelises paktis kehtestatud kohustusi, mis käsitlevad inimõigusi, esmajoones õigust liikumisvabadusele, sõnavabadusele, ühinemisvabadusele ja usuvabadusele, ning muid rahvusvahelisel õigusel põhinevaid kohustusi, ning tuletatakse meelde vajadust järgida proportsionaalsuse põhimõtet, pidades silmas seaduslikke eesmärke ja nende vajalikkust demokraatlikus ühiskonnas, samuti vajadust välistada igasugune omavoli ning ebavõrdne ja rassistlik kohtlemine.

EL kirjutas lisaprotokollile ja konventsioonile alla 22. oktoobril 2015.

Rahapesuvastase töökonna 2012. aasta soovitus, milles käsitletakse terrorismi rahastamist, konkreetsemalt soovitus kriminaliseerida terrorismi rahastamine (soovitus nr 5) nähakse ette, et „riigid peaksid terrorismi rahastamise tõkestamise konventsiooni alusel kriminaliseerima terrorismi rahastamise, ja mitte ainult terroriaktide rahastamise, vaid ka terroriorganisatsioonide ja üksikute terroristide rahastamise, isegi juhul, kui nad ei ole seotud konkreetse(te) terroriakti(de)ga”⁶.

Kuna vajadus tegeleda terroristist välisvõitlejatest lähtuva ohuga on tungiv, vaatas rahapesuvastane töökond läbi oma soovitus nr 5 (terrorismi rahastamise kuritegu) selgitava märkuse, et lisada sellesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2178 asjaomane element. Märkuses selgitatakse, et soovitus nr 5 kutsutakse riike üles kriminaliseerima selliste üksikisikute reisimise rahastamine, kes reisivad muusse kui oma kodakondsus- või elukohajärgsesse riiki eesmärgiga kavandada, ette valmistada või toime panna terroriakte või neis osaleda või anda või saada terrorismialast väljaõpet.

Raamotsusega 2002/475/JSK kriminaliseeritakse teatavad terroriaktid, näiteks terrorirünnakute toimepanemine, terroristliku rühmituse tegevuses osalemine, sealhulgas selle tegevuse rahaline toetamine, samuti avalik terrorikuriteo toimepanemisele üleskutsumine, terroristi värbamine ja terrorismialase väljaõppe andmine (kolme viimase süüteo kriminaliseerimisega rakendatakse terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni (CETS nr 196) sätteid). Raamotsuses 2002/475/JSK ei nõuta siiski sõnaselgelt, et kriminaliseerida tuleks terroristliku tegevuse eesmärgil kolmandatesse riikidesse reisimine või terrorismialases väljaõppes osalemine, nagu sellele osutatakse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2178 (2014) ja nagu seda nõutakse eespool nimetatud Euroopa Nõukogu konventsiooni lisaprotokollis. Lisaks sellele nõutakse raamotsuses 2002/475/JSK praegu terrorismi rahastamise kriminaliseerimist ainult juhul, kui rahastatakse terroristliku rühmituse tegevust, aga mitte juhul, kui rahastatakse mis tahes süütegusid, mis on seotud terroristliku tegevusega, näiteks värbamist, väljaõpet või terroristliku tegevuse eesmärgil välismaale reisimist.

Nõukogu kutsus oma 13. oktoobri 2014. aasta järeldustes⁷ komisjoni üles uurima võimalusi, kuidas kõrvaldada võimalikud puudused raamotsuses 2002/475/JSK, võttes eelkõige arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2178 (2014). Riias toimunud justiits- ja siseküsimuste nõukogu kohtumise järel tehtud ühisavalduses leidsid ELi ministrid, et oluline on kaaluda võimalikke seadusandlikke meetmeid, millega kehtestada ühine arusaam terrorikuritegudest ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2178 (2014) valguses. Euroopa Parlament rõhutas oma 11. veebruari 2015. aasta resolutsioonis samuti vajadust ühtlustada terroristist välisvõitlejatega seotud süütegude kriminaliseerimine ja vältida lünki süüdistuste esitamisel, ajakohastades terrorismi käsitlevat raamotsust. Justiits- ja siseküsimuste nõukogu 20. novembri 2015. aasta kohtumisel tervitati komisjoni kavatsust esitada enne 2015. aasta lõpu ettepanek direktiivi kohta, millega ajakohastatakse raamotsust terrorismivastase võitluse kohta.

Raamotsus 2002/475/JSK on vaja läbi vaadata, et rakendada lisaprotokollist tulenevad kohustused ning rahapesuvastase töökonna soovitus terrorismi rahastamise kohta.

⁶ Rahapesuvastase töökonna soovitused ning neile lisatud selgitava märkuse leiab siit: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf

⁷ Nõukogu dokument nr 14160/14.

Lisaks muudatustele, mis on vajalikud, et tagada rahvusvaheliste kohustuste ja nõuete täitmine, tuleb ette näha ka laiaulatuslikud meetmed, millega võetakse arvesse süvenevat terrorismiohtu ja vajadust asjakohaste vahendite järele, mis aitaksid hõlbustada mis tahes terroristliku tegevuse uurimist ja selle eest süüdistuse esitamist ning hoiduda märkimisväärtest lünkadest kriminaalõiguslikes vastumeetmetes.

Selles vaimus soovitatakse direktiivi eelnõus kriminaliseerida ka järgmine tegevus: värbamise ja väljaõppe andmise katse, välisriiki reisimine terroristliku rühmituse tegevuses osalemiseks ning direktiivi eelnõus määratletud mitmesuguste terrorikuritegude rahastamine.

Võttes arvesse süvenevat terrorismiohtu ja terroristliku tegevuse eesmärgil kolmandatesse riikidesse reisivatest terroristist välisvõitlejatest lähtuvat ohtu, soovitakse ettepanekuga kriminaliseerida ka reisimine mis tahes riiki, sealhulgas ELis asuvatesse riikidesse ja kuriteo toimepanija kodakondsus- või elukohajärgsesse riiki.

Lisaks sellele ja kooskõlas vajadusega hõlmata terroristliku tegevuse toetamise eri vormid, sealhulgas kaubandustehingud ning terrorikuritegude toimepanemist toetavate kaupade importimine ja eksportimine, sisaldab ettepanek selgitust, mille kohaselt kuulub direktiivi kohaldamisalasse ka igasugune materiaalne toetus.

Ettepanekus täiendatakse ka kehtivaid sätteid süüteole kaasaaitamise ja kihutamise ning süüteokatse kohta ning eeskirju jurisdiktsiooni kohta, tagades asjaomaste sätete järjepideva ja tulemusliku kohaldamise ja vältides lünki.

Lõpuks sisaldab ettepanek veel täiendavaid sätteid, millega reguleeritakse terrorismiohuvrite konkreetsetele vajadustele vastavate erimeetmete kohaldamist.

Lisaks vastutuse kohaldamise puudujääkide kõrvaldamisele tagab selle valdkonna õigustiku konsolideerimine lihtsustamise ja parema juurdepääsu. Pidades silmas kavandatavate meetmete kohaldamisala ja konsolideerimise eesmärki, peetakse kõige asjakohasemaks võtta vastu ELi direktiiv, millega asendatakse kehtiv raamotsus 2002/475/JSK.

• **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate sätetega**

Euroopa julgeoleku tegevuskavas⁸ osutatakse rahvusvahelisel ja Euroopa tasandil täheldatavatele suundumustele ning antakse komisjonile ülesanne vaadata läbi terrorismi käsitlev raamotsus, et kehtestada ühine arusaam terrorikuritegudest ja eelkõige terroristist välisvõitlejatega seotud kuritegudest.

Komisjon rõhutas oma 2015. aasta oktoobris vastuvõetud 2016. aasta tööprogrammis,⁹ et terrorism ja radikaliseerumine nõuavad ELi tasandi vastumeetmeid, ning teatas, et tal on kavas esitada ettepanek vaadata läbi terrorismi käsitlev raamotsus eesmärgiga astuda vastu terroristist välisvõitlejate probleemile.

Käesoleva ettepanekuga terrorismivastast võitlust käsitleva direktiivi kohta rakendatakse lisaprotokolli nõudeid ja rajatakse teed lisaprotokolli sõlmimisele. Samuti aidatakse sellega ette valmistada konventsiooni sõlmimist – selleks on kavas esitada kiiresti veel eraldi ettepanekud.

⁸ COM(2015) 185 (final), 28. aprill 2015.

⁹ COM(2015) 610 (final), 27. oktoober 2015.

Käesolev ettepanek on osa laiematest püüdlustest, mille hulka kuuluvad ka suuremad jõupingutused radikaliseerumise tõkestamiseks. Selleks et tugevdada ja toetada jõupingutusi, mida tehakse vägivaldse äärmusluse ja terrorismi viiva radikaliseerumise tõkestamiseks, on komisjon loonud radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku pädevuskeskuse, mille kaudu toetatakse kohalikul tasandil tegutsevate spetsialistide laia võrgustikku (radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustik). Keskus aitab lihtsustada teadmiste ja kogemuste vahetamist, kogub oskusteavet ning teeb kindlaks ja arendab parimaid tavasid, annab konkreetseid suuniseid ja osutab vajadustele vastavaid tugiteenuseid. Samuti aitab keskus rakendada ellu mitmesuguseid meetmeid, mis on loetletud komisjoni teatises „Terrorismi ja vägivaldse äärmusluseni viiva radikaliseerumise ennetamine: ELi reaktsiooni tõhustamine”¹⁰.

Julgeoleku- ja terrorismivastase võitluse valdkonna pädevate siseriiklike asutuste vahelist teabevahetust käsitlevad ELi õigusaktid on juba olemas: nõukogu raamotsus 2006/960/JSK,¹¹ otsus 2008/615/JSK¹² (Prümi otsus) eelkõige terrorismi- ja piiriülese kuritegevuse vastase võitluse valdkonnas ja otsus 2005/671/JSK¹³. Nende õigusaktidega nähakse sarnaselt lisaprotokolli artikliga 7 liikmesriikidele ette kohustus seada sisse riiklikud kontaktpunktid ja vahetada omal algatusel teavet juhul, kui on põhjust uskuda, et teave võib olla abiks terrorikuritegude avastamisel, ennetamisel või uurimisel.

• **Kooskõla Euroopa Liidu muude poliitikavaldkondadega**

Terroristist välisvõitlejate probleem näitab selgelt, kui oluline on liidu sisejulgeoleku jaoks ühine välis- ja julgeolekupoliitika. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjon esitasid 6. veebruaril 2015 oma ühisteatise „Euroopa Liidu piirkondlik strateegia Süürias ja Iraagis ning Da’eshi oht”¹⁴. Teatise eesmärk on pidurdada Süüriasse/Iraaki suunduvate terroristist välisvõitlejate voogu ja Da’eshi rahastamist ning suurendada suutlikkust rakendada ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2178 (2014) ja võidelda terrorismi rahastamise vastu.

Käesoleva ettepanekuga täiendatakse ELi korda, mille alusel arestitakse välismaiste terroriorganisatsioonide ja üksikisikute vara. See on sätestatud ühelt poolt nõukogu määrusega nr 881/2002, millega rakendatakse piiranguid ÜRO Julgeolekunõukogu poolt kindlaks tehtud Al-Qaidaga seotud isikute ja üksuste vastu (julgeolekunõukogu resolutsioonid 1267 ja 1390), ja teiselt poolt ELi autonoomsete meetmetega kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1373, mis on suunatud selliste terroristide ja organisatsioonide vastu, kes ei ole Al-Qaidaga seotud.

Käesoleva ettepanekuga täiendatakse ka direktiivis 2015/849/EL sisalduvaid terrorismi rahastamise ennetamise meetmeid.

Samuti täiendatakse käesoleva ettepanekuga ELi kuriteoohvrite õiguste poliitikavaldkonna põhimõtteid. Direktiivis 2012/29/EL, mida hakati liikmesriikides kohaldama 16. novembril

¹⁰ COM(2013) 941 (final), 15. jaanuar 2014.

¹¹ Nõukogu raamotsus 2006/960/JSK, 18. detsember 2006, Euroopa Liidu liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelise teabe ja jälitusteabe vahetamise lihtsustamise kohta (ELT L 386, 29.12.2006, lk 89).

¹² Nõukogu otsus 2008/615/JSK, 23. juuni 2008, piiriülese koostöö tõhustamise kohta (ELT L 210, 6.8.2008, lk 1).

¹³ Nõukogu otsus 2005/671/JSK terroriaktidega seotud teabevahetuse ja koostöö kohta (ELT L 253, 29.9.2005, lk 22).

¹⁴ JOIN(2015) 2 (final), 6. veebruar 2015.

2015, on sätestatud kõikide kuriteoohvrite õigused. Direktiiviga 2004/80/EÜ nõutakse, et liikmesriigid tagaksid tahtlike vägivallategude ohvritele hüvitise, ja seda ka piiriülestes olukordades. Käesolev ettepanek rajaneb kuriteoohvrite õigusi käsitlevatel ELi õigusnormidel, ilma et sellega laiendataks nende õigusnormide kohaldamisala. Eelkõige arendatakse ja süvendatakse ettepanekuga direktiivi 2012/29/EL mitmesuguseid sätteid, eesmärgiga võimaldada terrorikuritegude ohvritele toetust, mis vastab nende konkreetsetele vajadustele.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva ettepanekuga asendatakse raamotsus 2002/475/JSK ja ettepaneku eesmärk on ajakohastada ELi tasandi õigusakte, kehtestades miinimumnormid terrorikuritegude ning terroristliku rühmituse või terroristliku tegevusega seotud süütegude ja selles valdkonnas kohaldatavate karistuste määratlemiseks. Terrorism on oma olemuselt raske kuritegu, millel on piiriülene mõõde ja mõju ning mille vastu tuleb võidelda ühistel alustel.

Sellepärast on Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping”) artikli 83 lõige 1 käesoleva ettepaneku jaoks asjakohane õiguslik alus. Selle artikliga lubatakse Euroopa Parlamendil ja nõukogul kehtestada seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastuvõetavate direktiivide abil vajalikud miinimumnormid kuritegude ja karistuste määratlemiseks.

Kuriteoohvrite õigusi käsitlevate sätete lisamine ettepanekusse eeldab asjakohast õiguslikku alust. ELi toimimise lepingu artikli 82 lõikega 2 lubatakse Euroopa Parlamendil ja nõukogul kehtestada seadusandliku tavamenetluse kohaselt miinimumnormid kuriteoohvrite õiguste kohta. Sellepärast tuleks ELi toimimise lepingu artikli 82 lõike 2 punkt c arvata ettepaneku täiendavaks õiguslikuks aluseks.

Nii ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikega 1 kui ka artikli 82 lõikega 2 nähakse ette üks ja sama seadusandlik menetlus. Sellepärast peaks ettepanek põhinema nii ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikel 1 kui ka selle artikli 82 lõikel 2.

• Muutuv geomeetria

Praegu jõus olevat raamotsust 2002/475/JSK kohaldatakse kõikide liikmesriikide suhtes, välja arvatud Ühendkuningriigi suhtes, kes kasutas kooskõlas Euroopa Liidu lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokollil nr 36 artikli 10 lõikega 4 oma õigust loobuda alates 1. detsembrist 2014 selle õigusraamistiku kohaldamisest.

Aluslepingutele lisatud protokollil nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) kohaselt võivad Ühendkuningriik ja Iirimaa otsustada osaleda käesoleva otsuse vastuvõtmises. Neil on see võimalus ka pärast ettepaneku vastuvõtmist.

Protokollil nr 22 (Taani seisukoha kohta) kohaselt ei osale Taani ELi toimimise lepingu V jaotise alusel ettepanekul meetmete võtmisel nõukogus (erandiks on meetmed, millega määratakse kindlaks kolmandad riigid, kelle kodanikel peab olema viisa liikmesriikide välispiiride ületamiseks, või ühtse viisavormiga seotud meetmed). Sellepärast ei osale Taani praegu kehtiva korra kohaselt käesoleva ettepaneku vastuvõtmisel ning ettepanek ei ole tema suhtes siduv. Taani suhtes on endiselt siduv ja kohaldatav raamotsus 2002/475/JSK, mida on muudetud raamotsusega 2008/919/JSK.

- **Subsidiaarsus**

Vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonnas võetavad meetmed kuuluvad vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 4 lõikele 2 ELi ja liikmesriikide jagatud pädevusse. Sellepärast kohaldatakse subsidiaarsuse põhimõtet vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikele 3, mille kohaselt võtab liit meetmeid ainult siis, kui liikmesriigid ei suuda riigi, piirkonna või kohalikul tasandil piisavalt saavutada kavandatava meetme eesmärke, kuid kavandatud meetme ulatuse või toime tõttu saab neid paremini saavutada liidu tasandil.

ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2178 (2014) nõuded, mis on vastu võetud vastavalt ÜRO põhikirja VII peatükile, on ÜRO liikmesriikide suhtes siduvad. ELi liikmesriigid on juba alustanud asjaomase siseriikliku õigusraamistiku läbivaatamist ja mõnel juhul on võetud uusi meetmeid, et tagada ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni järgimine, eelkõige selliste nõuete järgimine, mis käsitlevad terroristist välisvõitlejate reisimist ja sellega seotud tegevust.

Lisaprotokolliga rakendatakse resolutsiooni 2178 (2014) seda osa, mis on seotud terroristist välisvõitlejate reisimise kriminaliseerimisega. Lisaprotokollile allakirjutamisega 22. oktoobril 2015 väljendas EL valmisolekut sõlmida lisaprotokoll kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 6. Protokoll sõlmimiseks peab EL inkorporeerima liidu õigusesse lisaprotokoll nõuded, sest liidu õigusega, nagu eespool märgitud, ei kriminaliseerita praegu kõiki lisaprotokollis loetletud tegevusi.

Lisaprotokoll ja resolutsiooni 2178 (2014) asjaomaste karistusõiguslike sätete rakendamine kogu ELis kehtivate miinimumnormide kaudu ning eelkõige kuritegude täiendavad ühised määratlused süveneva terrorismiohu taustal aitaksid vältida killustatud lähenemisviisist tulenevaid õiguslikke lünki ja märgatavalt suurendada ELi julgeolekut ning selle kodanike ja selle territooriumil elavate inimeste turvalisust. Lisaks sellele soodustaksid kogu ELis kasutatavad määratlused ühist arusaama ja hõlbustaksid piiriülest teabevahetust ning politsei- ja õigusala koostööd. Samamoodi, ja nagu seda on rõhutatud Euroopa julgeoleku tegevuskavas, aitaksid kuritegude määratlemise miinimumnormid, mis on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2178 (2014) ja lisaprotokolliga, hõlbustada ka koostööd kolmandate riikidega, nähes ette ühised kriteeriumid nii ELi sees kui ka koostöös rahvusvaheliste partneritega.

Sarnaselt põhjendatakse terrorismi rahastamise kriminaliseerimist käsitleva rahapesuvastase töökonna soovitusel inkorporeerimist ELi õigusesse. Ehkki liikmesriikidel on juba kohustus järgida rahapesuvastase töökonna soovitusi ja nad on suurel määral võtnud vajalikke rakendusmeetmeid, tagab raamotsuse 2002/475/JSK artiklis 2 sisalduva terrorismi rahastamise kuriteo kehtiva mõiste laiendamine ELi tasandil, et liikmesriikidel on samad juriidilised kohustused ja et piiriülest teabevahetust ja operatiivkoostööd ei mõjuta erinevused kuritegude määratlemises.

Võttes arvesse terrorismiohu piiriülest mõõdet, tuleb kuritegude, sealhulgas rahvusvaheliste kohustuste ja nõuetega hõlmamata kuritegude määratlust piisavalt ühtlustada, et tõhustada ELi tegevust.

Neid eesmärke ei suuda ELi liikmesriigid üksi piisavalt saavutada, sest ainuüksi siseriiklike õigusaktidega ei suudeta kehtestada terrorikuritegude ja nende eest ette nähtavate karistuste määratlemise miinimumnorme, mida kohaldatakse kogu ELis. Olukord, kus liidu õigusraamistik ei vasta lisaprotokollile, aga teatavad liikmesriigid on protokoll osalised, võib tekitada lahknevusi liikmesriikide nende kohustuste vahel, mis tulenevad liidu õigusest, ja nende kohustuste vahel, mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest.

Kõikehõlmava ja piisavalt ühtlase õigusraamistiku saab seetõttu paremini vastu võtta liidu tasandil. Liit võib seega vastu võtta meetmeid kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

- **Proportsionaalsus**

Kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega on kavandatud uus direktiiv piiratud sellega, mis on vajalik ja proportsionaalne, et ühelt poolt rakendada rahvusvahelisi kohustusi ja nõudeid (eriti terroristliku tegevuse eesmärgil teise riiki reisimise ja terrorismialases väljaõppes osalemise kriminaliseerimine (nagu seda nõutakse lisaprotokollis) ning terrorismi rahastamise mõiste laiendamine terroristliku rühmituse tegevuse rahastamiselt kõigi terrorikuritegude ja terrorismiga seotud kuritegude rahastamisele isegi juhul, kui need teod ei ole seotud konkreetsete terroriaktidega (nagu seda nõuab rahapesuvastane töökond)) ning teiselt poolt kohandada kehtivad terrorikuritegude määratlused uute terrorismiohtudega (see eeldab näiteks terroristliku tegevuse eesmärgil reisimise kriminaliseerimist ka juhul, kui reisitakse ainult ELi piires).

Ettepanekuga määratletakse kuritegude ulatus ja hõlmatakse kõik asjaomased teod, ent piiratakse kuritegude määratlemiseks vajaliku ja proportsionaalsega.

- **Vahendi valik**

ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 kohaseid miinimumnorme kuritegude ja karistuste määratlemise kohta piiriülese mõõtmega raskete kuritegude, sealhulgas terrorismi valdkonnas saab kehtestada ainult Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga ning seadusandliku tavamenetluse kohaselt. Sama kehtib miinimumnormide kehtestamisele vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 82 lõikele 2.

3. JÄRELHINDAMISTE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Järelhindamised / kehtivate õigusaktide toimivuskontroll**

Raamotsuse 2002/475/JSK asjaomaste sätete siseriiklikusse õigusesse ülevõtmise kohta on esitatud mitu rakendusaruannet,¹⁵ sealhulgas 2014. aasta septembris avaldatud aruanne¹⁶ raamotsusega 2008/919/JSK tehtud muudatuste rakendamise kohta.

Rakendusaruandes leiti, et mitu liikmesriiki on läinud raamotsuse 2008/919/JSK nõuetest koguni kaugemale ja võtnud vastu sätted, millega kriminaliseeritakse terrorismialase väljaõppe saamine, osutades vastutuse kohaldamise puudujääkidele selle valdkonnas, ning kriminaliseerinud ka muid süütegude katseid, mille kriminaliseerimist raamotsuses ei nõuta.

2014. aasta rakendusaruannet toetas välisuuring, milles ei käsitletud mitte ainult raamotsuse 2008/919/JSK ülevõtmist ELi liikmesriikide siseriiklikusse õigusesse, vaid hinnati ka ELi liikmesriikides terrorismivastaseks võitluseks vastuvõetud õigusraamistiku rakendamist. Uuringus hinnati lisaks sellele 2008. aastal tehtud muudatusi ning järeldati, et need muudatused olid eesmärkide saavutamiseks asjakohased ja tõhusad. Ühine arusaam terrorismiga seotud kuritegudest, näiteks avalikust terrorikuriteo toimepanemisele üleskutsumisest, terroristi värbamisest ja terrorismialase väljaõppe andmisest, on taganud

¹⁵ Komisjoni aruanded, mis põhinevad nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse (terrorismivastase võitluse kohta) artiklil 11: KOM(2004) 409 (lõplik), 8. juuni 2004, ja KOM(2007) 681 (lõplik), 6 november 2007.

¹⁶ COM(2014) 554 (final), 5. september 2014.

eelkõige piiriüleste juhtumite tõhusama käsitlemise. Uuringus järelitati eelkõige, et enamikul sidusrühmadel oli uutest kuritegude määratlustest kasu, sest need aitasid võidelda terroristliku tegevuse ettevalmistava etapi toimingute vastu. 2008. aasta muudatusi peeti üldiselt kasulikuks terrorismiohu muutliku iseloomuga toimetulemiseks ELi liikmesriikides. Õiguskaitse ja juriidilise poole pealt järelitati uuringus, et uute kuriteomääratlustega hõlmatud juhtumeid, millesse oli kaasatud rohkem kui üks liikmesriik, suudeti tänu süütegude kriminaliseerimise ühisele käsitusele tõhusamalt menetleda. Raamotsuse 2008/919/JSK lisaväärtust peeti suureks nende ELi liikmesriikide jaoks, kellel ei olnud veel terrorismivastast võitlust reguleerivat spetsiaalset õigusraamistikku; neil, kellel selline raamistik oli, aitas raamotsus tugevdada terroristliku tegevuse ettevalmistamise tõkestamiseks tehtavat koostööd teiste liikmesriikidega.

Eurojustil paluti uurida, kas kuritegude kehtivad määratlused liikmesriikides on piisavad, et tulla toime uute probleemidega, eelkõige terroristist välisvõitlejate liikumisega kolmandatesse riikidesse. Eurojusti hinnangus seati kahtluse alla selliste meetmete tõhusus ja kutsus üles vaatama läbi kehtiv õigusraamistik¹⁷.

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Euroopa Nõukogus lisaprotokolli üle toimunud läbirääkimiste käigus tehti avalikult kättesaadavaks tekstide kavandid, et nende kohta oleks võimalik esitada märkusi. Kirjalikke märkusi esitas mitu põhiõiguste organisatsiooni (Amnesty International, Rahvusvaheline Juristide Komisjon ja Avatud Ühiskonna Sihtasutus (Open Society)). Läbirääkimiste osapooled arutasid neid märkusi ning mõne ettepaneku põhjal muudeti ka lisaprotokolli ja selle seletuskirja.

Märkustes rõhutati vajadust kehtestada piisavad meetmed inimõiguste kaitseks, toonitati, et tuleb tagada piisav õigusselgus kriminaliseeritud tegevuse (*actus reus*) ja tahtluse (*mens rea*) osas, ning nõuti, et selgitataks täpsemalt rahvusvahelisest humanitaarõigusest tulenevaid kohustusi.

Märkused inkorporeeriti lisaprotokolli ja selle seletuskirja järgmiselt: vajadust austada inimõigusi rõhutatakse lisaprotokollis nii preambulis, artiklis 1 (milles käsitletakse eesmärki) kui ka uues artiklis 8, mis on täielikult pühendatud inimõiguste austamise küsimusele. Neid sätteid täiendatakse täpsemate selgitustega lisaprotokolli seletuskirjas, milles viidatakse ka muudele rahvusvahelistele dokumentidele, sealhulgas pagulasseisundi protokollile ja lapse õiguste konventsioonile.

- **Mõju hindamine**

Võttes arvesse tungivat vajadust täiendada ELi õigusraamistikku, et suurendada hiljutistele terrorirünnakutele mõeldes ELi julgeolekut, inkorporeerides õigusraamistikku muu hulgas rahvusvahelised kohustused ja nõuded, esitatakse käesolev ettepanek erandkorras ilma selle mõju hindamata.

- **Õigusloome kvaliteet ja lihtsustamine**

Ettepaneku eesmärk on juurutada ELi õiguskorda rahvusvahelised kohustused ja nõuded ning ajakohastada õigusraamistikku nii, et ELil oleks võimalik süvenevale terrorismiohule piisavalt tulemuslikult vastu astuda. Eri kuritegude käsitlemine eri artiklites (selle asemel, et lisada uued kuriteod pelgalt alalõigete ja taanetena raamotsuse 2002/475/JSK artiklisse 3) ning

¹⁷ Nõukogu dokument nr 15715/2/14.

nende kuritegude suhtes kohaldatavate üldtingimuste selgitused (vt eelkõige IV jaotises sisalduvad sätted) hõlbustavad arusaamist asjaomastest kuriteokoosseisudest. See on liikmesriikidele abiks siis, kui nad võtavad üle ja rakendavad asjaomaseid sätteid. Lisaks sellele muutub selgemaks terrorikuritegusid käsitlevate muude ELi õigusaktide (eelkõige piiriülest teabevahetust ja koostööd käsitlevate aktide) kohaldamisala ning see aitab pädevatel ametiasutustel omakorda neid sätteid hõlpsamini kohaldada.

• Põhiõigused

Euroopa Liit rajaneb Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud väärtustel ja tunnustab kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõikega 1 põhiõiguste hartas sätestatud õigusi, vabadusi ja põhimõtteid. Julgeolek ja põhiõiguste austamine ei ole vastuolulised, vaid sidusad ja üksteist täiendavad poliitilised eesmärgid¹⁸. Liidu lähenemisviis põhineb avatud ühiskondade ühistel demokraatlikel väärtustel, sealhulgas õigusriigi põhimõttel, ning lähenemisviisi raames tuleb austada ja edendada põhiõigusi, nagu need on sätestatud põhiõiguste hartas, milles kinnitatakse liidu pädevuse ja ülesannete ning subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt õigusi, mis tulenevad eelkõige liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest tavadest ja rahvusvahelistest kohustustest, sealhulgas Euroopa Liidu lepingust, liidu aluslepingutest, Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonist ning Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikast. Kõik meetmed, millega soovitakse tugevdada julgeolekut, peavad vastama vajalikkuse, proportsionaalsuse ja seaduslikkuse põhimõttele ning hõlmama asjakohaseid kaitsemeetmeid vastutuse ja õiguskaitse tagamiseks¹⁹.

Kavandatavad meetmed sisaldavad sätteid, millega püütakse süvenevale terrorismiohule piisavalt mõjusalt vastu astuda. Nende meetmetega aidatakse vähendada terrorirünnakute ohtu ning radikaliseerimise ja värbamise võimalusi. Ehkki nende lõppeesmärk on kaitsta ohvrite ja võimalike ohvrite põhiõigusi, eriti nende õigust elule ning õigust füüsilisele ja vaimsele puutumatusse, mõjutavad karistusõiguse valdkonnas võetavad meetmed tahes-tahtmata põhiõigusi, eriti nende isikute põhiõigusi, keda kahtlustatakse, süüdistatakse või kes mõistetakse süüdi terrorikuritegudes ja süütegudes, mis on seotud terroristliku rühmituse või terroristliku tegevusega. Süütegude kriminaliseerimisel tuleb täielikult täita põhiõigustega seotud kohustusi. Põhiõiguste ja -vabaduste mis tahes piiramise suhtes kohaldatakse põhiõiguste harta artikli 52 lõikes 1 sätestatud tingimusi, nimelt proportsionaalsuse põhimõtet, juhul kui piirangud vastavad tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi, samuti tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust.

Arvesse tuleb võtta mitmesuguseid põhiõiguste hartas sisalduvaid põhiõigusi ja -vabadusi. Kavandatavate meetmete seisukohast eriti olulised õigused on õigused, mis sisalduvad harta I jaotises, nimelt inimväärikus (artikkel 1), õigus elule ja õigus isikupuutumatusse (artiklid 2 ja 3), õigus vabadusele ja turvalisusele (artikkel 6), õigus era- ja perekonnaelu austamisele (artikkel 7), isikuandmete kaitse (artikkel 8), mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadus (artikkel 10), sõna- ja teabevabadus (artikkel 11), kogunemis- ja ühinemisvabadus (artikkel 12), õigus omandile (artikkel 17), varjupaigaõigus ning kaitse tagasisaatmise, väljasaatmise või väljaandmise korral (artiklid 18 ja 19), üldine diskrimineerimiskeeld, sealhulgas keeld

¹⁸ Põhiõiguste harta artikkel 6 ja Euroopa Kohtu 8. aprilli 2014. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-293/12 ja C-594/12, punkt 42.

¹⁹ Põhiõiguste harta artikli 52 lõige 1; Euroopa Kohtu 8. aprilli 2014. aasta otsus, millele on viidatud eespool.

diskrimineerida inimesi rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste tõttu (artikkel 21), lapse õigused (artikkel 24), liikumis- ja elukohavabadus (artikkel 45), õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele (artikkel 47), süütuse presumptsioon ja kaitseõigus (artikkel 48), kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõte (artikkel 49) ning mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeld (*ne bis in idem*, artikkel 50).

Kõikide meetmetega, mille liit ja liikmesriigid võtavad vastu käesolevas direktiivis sätestatud terrorikuritegude ja nendega seotud tegevuse eest süüdistuse esitamise kohta ja selliste kuritegude või sellise tegevuse eest ettenähtud kriminaal- või muude karistuste kohta, tuleb järgida kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet, süütuse presumptsiooni ja kaitseõigust, ning nendes tuleb vältida igasugust omavoli. Lisaks sellele tuleb neis arvestada üldist diskrimineerimiskeeldu, sealhulgas keeldu diskrimineerida inimesi rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste tõttu, ning neis tuleb välistada igasugune ebavõrdne ja rassistlik kohtlemine, et vältida mis tahes rühmade või kogukondade häbimärgistamist.

Põhiõiguste ja proportsionaalsuse põhimõtte austamine väljendub käesolevas direktiivis süütegude määratlemise piiramises sellega, mis on vajalik, et esitada edukalt süüdistus tegude eest, mis ohustavad julgeolekut eriti suurel määral. See kajastub ka direktiivi põhjendustes (vt näiteks põhjendused 19 ja 20).

Terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimise kui uue kuriteo määratlusega võidakse piirata õigust vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, nagu see on tagatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 21 lõikega 1 ja direktiiviga 2004/38/EÜ. Direktiivis 2004/38/EÜ lubatakse võtta vaba liikumist piiravaid meetmeid avaliku korra ja julgeoleku huvides, sealhulgas kuritegude ennetamiseks.

Käesoleva direktiiviga määratletud kuritegudes kahtlustatavate isikute andmetega tuleb ümber käia nii, nagu see on ette nähtud isikuandmete kaitse põhiõiguse ja kohaldatavate õigusaktidega. Kavandatava direktiiviga seda korda ei muudeta ning seega ei mõjuta direktiiv õigust eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele.

Käesoleva ettepanekuga ei mõjutata liikmesriikide nende kohustuste täitmist, mis on seotud avaliku korra säilitamise ja sisejulgeoleku kaitsmisega (ELi toimimise lepingu artikkel 72) ning mis on liikmesriikide ametiasutustele siduvad nende inimõigusi käsitlevate kohustuste tõttu, mis sisalduvad siseriiklikus õiguses, põhiseaduses ja sellistes rahvusvahelistes lepingutes, mis on nende suhtes siduvad, eelkõige kohustuste tõttu, mis tulenevad Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonist, mille osalised on kõik liikmesriigid.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev ettepanek ei mõjuta otseselt liidu eelarvet.

5. MUUD KÜSIMUSED

• Rakenduskavad ning järelevalve-, hindamis- ja aruandluskord

Direktiivi rakendamist jälgib komisjon, võttes aluseks teabe, mille esitavad liikmesriigid meetmete kohta, mille nad on võtnud direktiivi järgimiseks vajalike õigus- ja haldusnormide jõustamiseks.

Komisjon esitab kaks aastat pärast käesoleva direktiivi rakendamise tähtaega Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid.

Komisjon esitab neli aastat pärast käesoleva direktiivi rakendamise tähtaega Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse käesoleva direktiivi mõju ja lisaväärtust, lisades vajaduse korral asjaomased ettepanekud. Aruannete koostamise eel konsulteerib komisjon liikmesriikide ja sidusrühmade, nimelt Europoli, Eurojusti ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga. Komisjon võtab ka arvesse teavet, mille esitavad liikmesriigid nõukogu otsuse 2005/671/JSK kohaselt.

• Selgitavad dokumendid

Ülevõtmist selgitavaid dokumente ei peeta vajalikuks.

• Ettepaneku teatavate sätete üksikasjalik selgitus

I jaotis. Reguleerimisese ja mõisted

Artikkel 1. Reguleerimisese. Selles artiklis määratakse kindlaks kavandatava direktiivi eesmärk ja kohaldamisala ning sätestatakse eelkõige, et direktiiviga nähakse ette miinimumnormid, milles käsitletakse terrorikuritegude ning terroristlike rühmituste ja terroristliku tegevusega seotud süütegude määratlemist, ning terrorismiohvritele kaitse ja abi andmise erimeetmed.

Artikkel 2. Mõisted. Selles artiklis esitatakse sellised mõisted nagu „rahalised vahendid” (seoses terrorismi rahastamise süüteoga, vt artikkel 11) kooskõlas ELi *acquis*'ga²⁰, „juriidilised isikud” (seoses kohustusega tagada juriidiliste isikute vastutuselevõtmine, vt artikkel 19) ning „terroristlik rühmitus” (seoses terroristliku rühmitusega seotud süüteo mõistega, vt artikkel 4; see mõiste on identne mõistega, mis sisaldus varem raamotsuse 2002/475/JSK artikli 2 lõikes 1).

II jaotis. Terrorikuriteod ja terroristliku rühmitusega seotud süüteod

Artikkel 3. Terrorikuriteod. Selles artiklis määratakse kindlaks, milliseid süütegusid tuleks liikmesriikides käsitada terrorikuritegudena. See säte sisaldus juba raamotsuse 2002/475/JSK artiklis 1 ja seda ei ole vahepeal muudetud. Selle olulise sätte peamine eesmärk on ühtlustada terrorikuritegude määratlemist kõigis liikmesriikides, võttes kasutusele teatavate tegude terrorikuritegudeks kvalifitseerimise konkreetseid ühised alused. Terroriaktid on rasked kuriteod, mis kvalifitseeruvad terrorikuritegudeks nende toimepanijate tahtluse tõttu. Terrorikuriteo mõiste koosneb seega kahest elemendist: objektiivne element, sest tegemist on

²⁰

Mõiste on identne nõukogu 27. detsembri 2001. aasta määruse EÜ nr 2580/2001 (teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks; EÜT L 344, 28.12.2001, lk 70) artiklis 1 esitatud mõistega.

siseriikliku õiguse alusel määratletava raske kuriteoga, ja subjektiivne element, sest tegu käsitatakse terrorikuriteona selle aluseks oleva konkreetse tahtluse tõttu.

Artikkel 4. Terroristliku rühmitusega seotud süüteod. Selles artiklis nõutakse liikmesriikidelt, et nad kriminaliseeriks terroristliku rühmituse juhtimise või terroristliku rühmituse tegevuses osalemise, kui juht või osaleja teab, et ta aitab oma tegevusega kaasa terroristliku rühmituse kriminaalsele tegevusele. Artikliga püütakse tagada, et terroristliku rühmituse juhtimist ja selle tegevuses osalemist peetakse iseenesest sõltumatuteks kriminaalseteks asjaoludeks ja et neid käsitatakse terrorikuritegudena. See säte sisaldus juba raamotsuse 2002/475/JSK artiklis 2 ja 2008. aastal tehtud muudatustega seda ei muudetud. Kehtiva õigusraamistiku kohandamine rahvusvaheliste kohustustega (eriti lisaprotokolli artikliga 2) ei nõua käesoleva artikli läbivaatamist. Lisaprotokolli seletuskirjas selgitatakse, et terroristliku rühmituse määratlemine on konventsiooniosaliste ülesanne.

III jaotis. Terroristliku tegevusega seotud süüteod

Selles jaotises määratletakse väga rasked süüteod, mis võivad viia terrorikuritegude toimepanemiseni ning võimaldavad terroristidel ja terroristlikel rühmitustel kuritegevusega tegeleda ja kuritegevust edasi arendada. Ehkki nende süütegude määratlemisel ei eeldata, et toime on pandud terrorikuritegu, nagu selgitatakse artiklis 15, sisaldab ka selliste süütegude mõiste objektiivset elementi, nimelt selgelt piiritletud käitumist ja konkreetseid asjaolusid, ning subjektiivset elementi, nimelt teo toimepanija või potentsiaalse toimepanija teadmist või tahtlust, et tema tegevus võib viia terrorikuritegude toimepanemise või sellele kaasaaitamiseni. Nende elementide olemasolu tõendatakse kooskõlas liikmesriigi siseriiklike õigusaktidega, esitades sõltumatule kohtule kontrollimiseks tõendid vastavalt liikmesriigis kohaldatavale konkreetsele kriminaalmenetluse korrale, ELi õigustiku asjaomastele sätetele kriminaalmenetluse raames kahtlustatavate või süüdistatavate isikute menetlusõiguste kohta ning austades täielikult põhiõigusi õiglasele kohtulikule arutamisele, süütuse presumptsioonile ja kaitsele, nagu need on sätestatud põhiõiguste hartas.

Artikkel 5. Avalik üleskutse panna toime terrorikuritegu. See süütegu määratleti esimest korda raamotsuses 2008/919/JSK (millega lisati see raamotsusesse 2002/475/JSK artikli 3 lõike 1 punktina a), et rakendada terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni artiklit 5.

Selles artiklis käsitatakse karistatavate tegudena näiteks enesetapupommirünnakute toimepanijate ülistamist, vägivaldse džihaadiga liitumise õhutamist, otseseid üleskutseid tappa uskmataid ning terrorismi õigustamist või brutalseid hukkamisi käsitlevate sõnumite või kujutiste levitamist, eesmärgiga juhtida üldsuse tähelepanu terroristide tegudele või demonstreerida nende võimu, juhul kui sellise käitumisega kaasneb tegelik terroriaktide toimepanemise oht ning eeldusel, et sõnumite levitamise eesmärk on edendada terroristlikku tegevust (mitte tingimata konkreetse terroriorganisatsiooni tegevust). Kõnealuste sõnumite ja kujutiste sisu võib hõlmata ka terrorismiohvrite ja nende perekondade halvustamist. Artikli eesmärk on samuti tagada interneti kaudu terrorikuritegude toimepanemisele õhutavate sõnumite või terrorismialaste eriteadmiste levitamise karistatavaks muutmine. *Artikkel 6. Terroristi värbamine.* See süütegu määratleti esimest korda raamotsuses 2008/919/JSK (millega lisati see raamotsusesse 2002/475/JSK artikli 3 lõike 1 punktina b), et rakendada terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni artiklit 6. Karistatavus eeldab selle artikli tähenduses (nagu seda on selgitatud ka kõnealuse konventsiooni selgitavates märkustes), et värbaja värbab isiku või isikud kavatsusega, et nad panevad toime terrorikuriteo või aitavad selle toimepanemisele kaasa või liituvad sel eesmärgil mõne

ühenduse või rühmitusega, olenemata sellest, kas värvatavad isikud ka tegelikult terrorikuriteo toime panevad või tegelikult selle eesmärgil mõne ühenduse või rühmitusega liituvad. Selle sättega soovitakse tagada asjakohased karistusõiguslikud vahendid üksikisikute või värbamisvõrgustike vahendusel toimuva laiaulatusliku värbamistegevuse tõkestamiseks.

Artikkel 7. Terrorismialase väljaõppe andmine. See süütegu määratleti esimest korda raamotsuses 2008/919/JSK (millega lisati see raamotsusesse 2002/475/JSK artikli 3 lõike 1 punktina c), et rakendada terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni artiklit 7. Selle lisamisega sooviti piirata rünnakute toimepanemise õpetamiseks või rünnakute kavandamiseks mõeldud juhtnööride ja (veebi-)käsiraamatute levitamist, täpsemalt terroristlikke vahendeid ja meetodeid käsitleva teabe levitamist internetis, millest on kujunenud nõ virtuaalne väljaõppelaager. Ehkki interneti kasutamisele on pandud eriti suurt rõhku, ei piirdu terrorismialane väljaõpe pelgalt internetipõhiste juhtnööride andmisega, vaid hõlmab ka traditsioonilisemat väljaõpet.

Uued süüteod terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni lisaprotokolli rakendamiseks. Selleks et rakendada lisaprotokolli, lisatakse direktiivi ka sellised süüteod nagu terrorismialase väljaõppe saamine, terroristliku tegevuse eesmärgil välismaale reisimine ning terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimise korraldamine või muul viisil hõlbustamine. Mõned allpool esitatud selgitused põhinevad lisaprotokolli seletuskirjal.

Artikkel 8. Väljaõppe saamine. Ettepanek ei hõlma ainult terroristlikel eesmärkidel väljaõppe andmist (mida on käsitletud raamotsuses 2008/919/JSK), vaid ka sellise väljaõppe saamist, mis võimaldab selle saajal panna toime terrorikuritegusid või nende toimepanemisele kaasa aidata.

Selle sättega rakendatakse lisaprotokolli artikkel 3. See annab õiguskaitseasutustele ja prokuröridele lisavahendid, millega võidelda ohtude vastu, mida põhjustavad potentsiaalsed kuriteo toimepanijad, sealhulgas need, kes tegutsevad üksi. Õiguskaitseasutused ja prokurörid saavad võimaluse uurida väljaõppetegevust, mis võib viia terrorikuritegude toimepanemiseni, ning võtta sellega seotud isikud vastutusele. Terrorismialast väljaõpet võib saada isiklikult ja vahetult, näiteks osaledes terroristliku ühenduse või rühmituse korraldatud väljaõppelaagris, või elektroonilise meedia kanalite, sealhulgas interneti kaudu. Üksnes asjaolu, et isik külastab veebisaiti, mis sisaldavad teavet, mida võib kasutada terrorismialase väljaõppe eesmärgil, või saab sellesisulist teavet, ei ole siiski iseenesest piisav terrorismialase väljaõppe saamise kuriteo toimepanemiseks. Kuriteo toimepanija peab reeglina väljaõppes aktiivselt osalema. Liikmesriigid võivad siiski otsustada, et nad kriminaliseerivad oma siseriiklikus õiguses teatavad iseõppe vormid.

Lisaks peab terrorismialase väljaõppe saamise eesmärk olema artiklis 3 määratletud terrorikuriteo toimepanemine või sellele kaasaaitamine ja kuriteo toimepanijal peab olema sellekohane tahtlus. Osalemist muidu seaduslikus tegevuses, nagu ülikoolis keemiakursuse kuulamine, lennutundide võtmine või riikliku sõjalise väljaõppe saamine, võib samuti käsitada terrorismialase väljaõppe saamise kuriteo ebaseadusliku toimepanemisena, kui on võimalik tõendada, et väljaõpet saaval isikul on nõutav kuritegelik tahtlus kasutada saadud väljaõpet terrorikuriteo toimepanemiseks.

Artikkel 9. Terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimine. Selles sättes käsitletakse terroristist välisvõitlejate probleemi ja kriminaliseeritakse terroristliku tegevuse eesmärgil teise riiki reisimine. Artikliga 9 rakendatakse lisaprotokolli artikkel 4.

Sätte eesmärk on kohustada liikmesriike kriminaliseerima teise riiki reisimine, kui on võimalik tõendada, et reisi eesmärk on panna toime artiklis 3 määratletud terrorikuritegu, selle toimepanemisele kaasa aidata või selle toimepanemises osaleda või saada artiklites 7 ja 8 määratletud terrorismialast väljaõpet. Lisaks lisaprotokolliga ettenähtud nõuetele sisaldab see säte ka reisimist artiklis 4 määratletud terroristliku rühmituse tegevuses osalemise eesmärgil. Sel eesmärgil reisimise kriminaliseerimine on sama tähtis ka terroristist välisvõitlejatest lähtuva ohuga toimetulekuks ja sellega antakse uurijatele ja prokuröridele vajalikud vahendid, millega terroristist välisvõitlejate eri eesmärgi ja tegevust käsitleda.

Säte hõlmab reisimist nii kolmandatesse riikidesse kui ka ELi liikmesriikidesse, sealhulgas kuriteo toimepanija kodakondsusjärgsesse või elukohariiki. Sihtriiki reisimine võib toimuda otse või teiste riikide kaudu.

Direktiivis määratletud terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimise kriminaliseerimist käsitlevad sätted võivad mõjutada kõiki teise riiki reisivaid isikuid. Terroristist välisvõitlejatest lähtuva ohu tõsidus nõuab jõulist reageerimist, kuid seejuures tuleb täielikult järgida põhiõigusi ja -vabadusi ning õigusriigi põhimõtet. Artiklis 9 käsitletakse üksnes väga erilistel tingimustel ja konkreetse eesmärgiga reisimise kriminaliseerimist.

Artikkel 10. Terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimise korraldamine või muul viisil hõlbustamine. Selle sättega rakendatakse lisaprotokollis artikkel 6 ja nõutakse, et liikmesriigid kriminaliseeriks tegevuse, mis võimaldab reisida terroristlikel eesmärkidel, nagu sellise reisimise korraldamine või hõlbustamine. Mõiste „korraldamine” hõlmab mitmesugust tegevust, mis on seotud reisimisega seonduva praktilise korraldusega, nagu piletite ostmine ja marsruudi kavandamine. Mõiste „hõlbustamine” hõlmab mis tahes muud tegevust peale „korraldamisega” hõlmatud tegevuse, millega aidatakse reisijal sihtkohta jõuda. Näitena võib tuua reisija ebaseaduslikul piiriületusel abistamise. Lisaks sellele, et kuriteo toimepanija gutseb tahtlikult, peab ta teadma, et annab abi terroristlikel eesmärkidel.

Artikkel 11. Terrorismi rahastamine. Selle sättega nõutakse, et liikmesriigid kriminaliseeriks selliste rahaliste vahendite eraldamise, mida kasutatakse terrorikuritegude ning terroristlike rühmituste või terroristliku tegevusega seotud kuritegude toimepanemiseks. Määratlus on kooskõlas direktiivis 2015/849/EL esitatud terrorismi rahastamise määratlusega, mis hõlmab kõikide raamotsuse 2002/475/JSK (muudetud raamotsusega 2008/919/JSK) artiklites 1–4 määratletud kuritegude rahastamist. Rahaliste vahendite mõiste on määratletud kavandatava direktiivi artiklis 2.

Lisaks rakendatakse terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimise rahastamise (kuritegu, mida raamotsus 2002/475/JSK ei käsitlenud) kaasamisega lisaprotokollis artikkel 5 ja rahapesuvastase töökonna soovitus nr 5 (mida on selgitatud soovitus nr 5 selgitava märkuse hiljuti vastu võetud muudatuses). Artikli 15 kohaselt ei ole vajalik, et kuritegu on ka tegelikult toime pandud või et esineb seos konkreetse terrorikuriteoga või terroristliku tegevusega seotud kuritegudega. Artikliga 11 koos artikliga 15 rakendatakse eespool nimetatud rahapesuvastase töökonna soovitus, millega nõutakse terrorismi rahastamise kriminaliseerimist ka juhul, kui puudub seos konkreetse terroriakti või -aktidega.

Rahalised vahendid võivad pärineda ühest allikast, milleks võib olla näiteks laen või kingitus, mille on reisijale andnud füüsiline või juriidiline isik, või eri allikatest ühe või mitme füüsilise või juriidilise isiku korraldatud korjanduse kaudu.

Artiklid 12–14. Vargus raskendavatel asjaoludel, väljapressimine ja pettus terrorikuriteo toimepanemise eesmärgil. Lõplik loetelu terrorismiga seotud kuritegudest (artiklid 12–14 käsitlevad vargust raskendavatel asjaoludel, väljapressimist ja pettust mõne artiklis 3 või artikli 4 punktis b nimetatud süüteo toimepanemise eesmärgil). Neid süütegusid käsitleti juba raamotsuse 2002/475/JSK artiklis 3. Liikmesriigid peaksid võtma vajalikud meetmed, tagamaks, et ettevalmistav tegevus selliste süütegude sooritamiseks, mille eesmärk on panna toime teatav terrorikuritegu, kriminaliseeritakse kui terrorismiga seotud tegevus, sõltumata sellest, kas terrorikuritegu kui selline on toime pandud. Näitena võib tuua lõhkeainete varguse, mille eesmärk on toime panna terroriakt, kuid kavandatud terroriakti ei viida ellu.

IV jaotis. Üldsätted, mis käsitlevad terrorikuritegusid, terroristlike rühmitustega seotud süütegusid ja terroristliku tegevusega seotud süütegusid

Artikkel 15. Suhe terrorikuritegudega. Tegemist on horisontaalselt kohaldatava sättega, millega nähakse selgelt ette, et mis tahes terroristliku rühmituse või terroristliku tegevusega seotud süüteo (sealhulgas artiklis 16 määratletud süüteod) puhul ei ole oluline, et terrorikuritegu tegelikult toime pannakse, nagu on juba sätestatud raamotsuse 2002/475/JSK (mida on muudetud raamotsusega 2008/919/JSK) artikli 3 lõikes 3. Näiteks terroristliku rühmituse tegevuses osalemise kriminaliseerimine ei nõua, et terroriakt on toime pandud. Lisaks ei ole vaja, et esineks seos konkreetse terrorikuriteoga, või kui tegemist on artiklites 9–11 käsitletud süütegudega, terroristliku tegevusega seotud konkreetse süüteoga. Näiteks terroristi värbamise kriminaliseerimiseks ei ole vaja, et asjaomasele isikule tehakse ettepanek panna toime konkreetne terrorikuritegu või et terrorismialast väljaõpet andev isik annab talle juhiseid konkreetse terrorikuriteo toimepanemiseks. Samamoodi piisab terrorismi rahastamise kriminaliseerimiseks teadmisest, et vahendeid kasutatakse terroristliku tegevuse üldiseks edendamiseks, ilma et seda oleks vaja seostada näiteks konkreetse juba kavandatud välisreisiga.

Artikkel 16. Süüteoale kaasaaitamine ja kihutamine ning süüteokatse. Seda sätet kohaldatakse eespool nimetatud süütegude suhtes ja sellega nõutakse, et liikmesriigid kriminaliseeriksid mitme nimetatud süüteo puhul ka neile kaasaaitamise ja kihutamise ja nende katse.

Terrorikuriteole kaasaaitamine võib hõlmata mis tahes tegevust alates terroriakti toimetamiseks rahaliste vahendite andmisest kuni tugiteenuste või materiaalse abi, nagu transpordivahendite, relvade, lõhkeainete või peavarju andmiseni.

Lisaks praegu raamotsuse 2002/475/JSK (mida on muudetud raamotsusega 2008/919/JSK) artiklis 4 sätestatud nõuetele tehakse ettepanek kriminaliseerida ka väljaõppe saamisega seotud kaasaaitamine. Kuigi see ei ole lisaprotokollis kohaselt nõutav, on sellise tegevuse kriminaliseerimine kooskõlas muule ettevalmistavale tegevusele kaasaaitamise kriminaliseerimisega. Anda kellelegi abi juhiste saamiseks (näiteks tõlkides võõrkeelset terroristlikku teavet, olles täielikult teadlik selle sisust ja juhiste kavandatavast eemärgist) ei ole vähem laiduväärne kui väljaõpet andvale isikule samalaade toe (nt tõlkeabi) andmine.

Tehakse ettepanek kriminaliseerida kõikidele süütegudele kihutamine. Sageli on just kihutaja otseste teo toimepanijate tegude käimalükkav jõud. Lisaks juba varem raamotsusega 2002/475/JSK kriminaliseeritud tegevusele kriminaliseeritakse käesoleva ettepanekuga III jaotises sisalduva terroristliku tegevusega seotud süütegudele kihutamine. Näiteks kuuluks isik, kes kihutab teist isikut aktiivselt üles terroristlikel eesmärkidel teisi isikuid värbama või välisriiki reisima, artikli 16 kohaldamisalasse.

Võrreldes raamotsusega 2002/475/JSK on liikmesriikidele seatud lisakohustus kriminaliseerida terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimise katse kooskõlas lisaprotokolli artikli 4 lõikega 3. Veel hõlmab see lisakohustus terrorismi rahastamise katse ja rahastamisele kaasaaitamise kriminaliseerimist kooskõlas rahapesuvastase töökonna soovitusel nr 5 ja direktiivi 2015/48/EL kohase terrorismi rahastamise määratlusega. Samuti tehakse ettepanek kriminaliseerida terrorismialase väljaõppe andmise ja terroristi värbamise katse. Sellega võetakse arvesse terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni artikli 9 lõiget 2 ja olukorda enamikus liikmesriikides, kus – nagu näitab 2014. aasta kohta esitatud rakendamise aruanne – nende süütegude katse on juba kriminaliseeritud.

Artikkel 17. Füüsilistele isikutele ettenähtud karistused. See säte sisaldub juba raamotsuse 2002/475/JSK artiklis 5 ja seda kohaldatakse kõigi süütegude suhtes. Sättega nõutakse, et liikmesriigid kohaldaksid tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid kriminaalkaristusi, mis võivad hõlmata süüteo toimepanija väljaandmist. Lõikes 2 on rõhutatud, et terrorikuritegu peaks olema karistatav karistusega, mis on karmim kui siseriikliku õiguse kohaselt samalaadse, kuid ilma terroristliku tahtluseta süüteo puhul rakendatav karistus. Mõne süüteo puhul on ette nähtud kehtestatava maksimaalse karistuse miinimummäär.

Tehakse ettepanek seda sätet mitte muuta. Eelkõige ei ole vaja muuta terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni artiklit 11, mida kohaldatakse kooskõlas lisaprotokolli artikliga 9.

Artikkel 18. Kergendavad asjaolud. See säte sisaldub juba raamotsuse 2002/475/JSK artiklis 6 (kus on osutatud eriasjaoludele), tuginedes nõukogu 20. detsembri 1996. aasta resolutsioonile rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel kohtukohtumenetluses koostööd tegevate üksikisikute kohta. See võimaldab liikmesriikidel võtta arvesse teatavaid kergendavaid asjaolusid, mis võivad terroristidele kehtestatud karistusi vähendada. Tehakse ettepanek seda sätet sisuliselt mitte muuta.

Artikkel 19. Juriidiliste isikute vastutus. Seda sätet kohaldatakse kõigi eespool nimetatud süütegude suhtes ning sellega kohustatakse liikmesriike tagama juriidiliste isikute vastutus, välistades, et see oleks alternatiivne füüsiliste isikute vastutusele. Säte on kooskõlas terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni artikliga 10, mida kohaldatakse kooskõlas lisaprotokolli artikliga 9.

See säte on võetud raamotsuse 2002/475/JSK artiklist 7 ja järgib muude ELi õigusaktide standardsõnastust, millega kohustatakse liikmesriike tagama, et juriidilist isikut saab pidada vastutavaks artiklites 1–4 osutatud süütegude eest, mille on tema kasuks toime pannud selle juriidilise isiku juures teataval juhtival kohal olev isik. Kõnealune vastutus ei pea tingimata olema kriminaalvastutus.

Artikkel 20. Juriidilistele isikutele ettenähtud miinimumkaristused. See säte sisaldub juba raamotsuse 2002/475/JSK artiklis 8 ja seda kohaldatakse juriidilistele isikutele ettenähtud karistuste suhtes. Tehakse ettepanek seda sätet mitte muuta. Eelkõige ei ole vaja muuta terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni artikliga 10, mida kohaldatakse kooskõlas lisaprotokolli artikliga 9.

Artikkel 21. Jurisdiktsioon ja süüdistuse esitamine. See säte sisaldub juba raamotsuse 2002/475/JSK artiklis 9 ja seda kohaldatakse kõigi eespool nimetatud süütegude suhtes.

Sättega nõutakse, et kohtuasutustel oleks pädevus, mis võimaldaks neil algetada uurimisi, esitada süüdistusi ja teha otsuseid seoses käesolevas direktiivis määratletud süütegudega.

Lähtepunkt on artikli 9 lõike 1 punkti a kohane territoriaalsuse põhimõte, mille kohaselt iga liikmesriik peab kehtestama oma jurisdiktsiooni täielikult või osaliselt tema territooriumil toime pandud terrorikuritegude suhtes. Artikli 9 lõike 1 punkti b ja lõiget 4 võib käsitada selle põhimõtte laiendusena. Lisaks peavad liikmesriigid teostama territooriumivälist jurisdiktsiooni artiklites 1–4 nimetatud süütegude suhtes, kui nende toimepanija on selle riigi kodanik või elab selle riigi territooriumil või kui süütegu on toime pandud selle riigi territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks või kõnealuse riigi institutsioonide või elanikkonna, Euroopa Liidu institutsiooni või Euroopa Ühenduse asutamislepingu või Euroopa Liidu lepingu kohaselt asutatud organi vastu, mis asub selles liikmesriigis. Artikli 9 lõikes 3 on kehtestatud vajalik jurisdiktsioon, et kohaldada põhimõtet *aut dedere aut iudicare*, mille kohaselt liikmesriik peab suutma esitada süüdistuse terrorikuriteo eest, juhul kui ta keeldub sellises süüteo kahtlustatava või süüdimõistetud isiku väljaandmisest. Lisaks kaasneb jurisdiktsiooni käsitlevate normide laiendamisega kohustus näha ette kriteeriumid liikmesriikide vahel esineda võivate nn positiivsete jurisdiktsioonikonfliktide lahendamiseks. Artikli 9 lõikega 2 nähakse ette loetelu teguritest, mida tuleb selleks teatavas järjekorras arvesse võtta.

Võrreldes raamotsuses 2002/475/JSK ette nähtud normidega tehakse ettepanek kehtestada jurisdiktsioon kavandatava direktiivi artiklis 7 määratletud terrorismialase väljaõppe andmise süüteo suhtes. See erisäte on vajalik, tagamaks, et kõnealuse süüteo eest on võimalik esitada tõhusalt süüdistus terrorismialast koolitust andvatele isikutele, kes ei ole (üldjuhul) ELi kodanikud. Selle erisätte puudumise korral võib (kavandatava direktiivi artikli 21 lõike 1 punktide a või c kohaselt kehtestatud) uue, terrorismialase koolituse saamise süüteo eest esitada süüdistuse väljaõppe saajale (kes on üldjuhul ELi kodanikud/elanikud), aga mitte väljaõppe andjale (kes ei ole üldjuhul ELi kodanikud/elanikud). Niisugune olukord tekitaks põhjendamatu lünga. Seepärast on vaja kehtestada jurisdiktsioon süütegude suhtes, mille on toime pannud terrorismialase väljaõppe andjad, sõltumata nende kodakondsusest, pidades silmas sellise käitumise võimalikku mõju liidu territooriumil ja terrorismialase väljaõppe andmise ja saamise süüteo vahelist tihedat sisulist seost.

V jaotis. Terrorismiohvrite kaitset, toetust ja õigusi käsitlevad sätted

Nagu kavandatava direktiivi põhjenduses 16 on selgitatud, kohaldatakse kõnealuses jaotises ettenähtud meetmeid kuriteoohvrite õiguste direktiivis määratletud terrorismiohvrite suhtes. Kõnealuse määratluse hõlmamisega käesolevasse direktiivi meenutatakse ja selgitatakse terrorikuriteo tagajärjel surnud ohvrite pereliikmete staatust. Kuna terrorikuriteoga kaasnevad sageli inimohvrid, on ülimalt oluline selgitada, et sellise kuriteo otsese tagajärjena hukkunud ohvri pereliikmed, kes selle isiku surma tõttu kannatavad, on samastatavad otseste ohvritega ja neil on samad õigused. Kavandatavas direktiivis on terrorismiohvid piiritletud isikutega, kes on kannatanud kahju, mille on otseselt põhjustanud mõni kavandatava direktiivi artiklis 3 loetletud terrorikuritegu. Muid käesolevas direktiivis käsitletud süütegusid, eelkõige terroristlike rühmituste või terroristliku tegevusega seotud süütegusid, ei tohiks terrorismiohvri määratlusse kaasata, sest need on rohkem ettevalmistavat laadi ega põhjusta otseselt ohvreid.

Artikkel 22. Terrorismiohvrite kaitse ja abistamine.

Lõige 1 sisaldus juba raamotsuse 2002/475/JSK artikli 10 lõikes 1. Sellega nõutakse liikmesriikidelt selle tagamist, et käesolevas direktiivis käsitletud süütegude uurimine või nende eest süüdistuse esitamine ei sõltu ohvri tunnistusest või süüdistusest, vähemalt sel juhul, kui tegu on toime pandud asjaomase liikmesriigi territooriumil.

Euroopa Liit on terrorismi käsitlemisel erilist tähelepanu pööranud ohvrite kaitsele ja abistamisele. Võttes arvesse ohvrite konkreetseid vajadusi, tehakse ettepanek selgitada lõikes 2 meetmeid, mida liikmesriigid peaksid võtma nende vajaduste rahuldamiseks, eesmärgiga täpsustada raamotsuse 2002/475/JSK artikli 10 lõikes 2 liikmesriikidele kehtestatud kohustust võtta vajaduse korral kõik võimalikud meetmed asjakohase abi tagamiseks.

Kuriteoohvrite direktiivi kohaldatakse kõikide kuriteoohvrite suhtes, ilma kategooriateta. Kuriteoohvrite direktiivis on siiski tõdetud, et teatavatel ohvritel on spetsiifilised kaitsevajadused, mida tuleks hinnata individuaalselt, ja et erilist tähelepanu pööratakse ohvritele, kes on kannatanud olulist kahju muu hulgas kuriteo raskuse tõttu. Terrorismiohvreid tuleb sellega seoses nõuetekohaselt arvesse võtta.

Kuriteoohvrite õiguste direktiivis ei ole üksikasjalikult täpsustatud, kuidas terrorismiohvrite konkreetseid vajadusi rahuldada. Terrorismiohvid vajavad eelkõige nõuetekohast tuge ja abi. Seepärast on ülimalt oluline, et terrorismiohvritele antakse hästi korraldatud ja professionaalset hädaabi kohe pärast rünnakut ja seejärel niikaua, kui vaja. Ellujäänud terrorismiohvid on sellist kohest abi sageli kirjeldanud elupäästjana. Kuna terrorismiohvid võivad kannatada traumajärgse stressihäire või muude traumaga seotud kahjustuste all, on ülimalt oluline anda neile psühhosotsiaalset abi niikaua, kui igal konkreetsel juhul vaja. Kavandatava sättega nähakse selleks ette professionaalsed tugiteenistused.

Teabe kättesaadavus on samuti oluline pärast laialdast meedikajastust saanud terrorirünnakut, kuid seejuures tuleb tagada kriminaaluurimise konfidentsiaalsus. Ohvid satuvad vastuolulise ja puuduliku teabe tõttu sageli segadusse. Seepärast nõutakse kavandatava sättega ka selle tagamist, et ohvritele antakse teavet nende õiguste ning võimaliku abi ja toetuse kohta ning ka ohvritest teavitatakse.

Kavandatava sätte eesmärk ei ole muuta ELis juba kehtivaid kuriteoohvrite õigusi reguleerivaid sätteid, vaid täpsustada neid vastavalt terrorismiohvrite konkreetsetele vajadustele.

Artikkel 23. Teises liikmesriigis elava kuriteoohvri õigused. Terrorirünnakute eesmärk on kahjustada suuri inimrühmi ja ohvid võivad sageli olla pärit mõnest muust kui terrorirünnaku toimumise riigist või elada sellises riigis. Seepärast tagavad liikmesriigid, et nende pädevad asutused suudavad võtta asjakohaseid meetmeid, et vähendada ohvrite raskusi, eelkõige seoses kuriteoohvrite õigusi ja võimalikke hüvitisi käsitleva teabe kättesaadavusega. Lisaks tagavad liikmesriigid, et terrorismiohvid saavad oma elukohas pikaajalist emotsionaalset ja psühholoogilist tuge ja abi.

VI jaotis. Lõppsätted

Artikkel 24. Raamotsuse 2002/475/JSK (terrorismivastase võitluse kohta) asendamine. Selle sättega asendatakse raamotsus 2002/475/JSK, mida on muudetud raamotsusega 2008/919/JSK.

Artikkel 25. Ülevõtmine. Arvestades, et täiendavaid süütegusid käsitlevate sätete rakendamisega on kiire, on ülevõtmisaeg lühike. 12kuuline ülevõtmistähtaeg kehtestati eeldusel, et läbirääkimised edenevad kiiresti.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK terrorismivastase võitluse kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 83 lõiget 1 ja artikli 82 lõike 2 punkti c,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liit on rajatud sellistele üldistele väärtustele nagu inimväärikus, vabadus, võrdsus ja solidaarsus ning inimõiguste ja põhivabaduste austamine. See põhineb demokraatia ja õigusriigi põhimõtetel, mis on ühised kõikidele liikmesriikidele.
- (2) Terrorism kujutab endast Euroopa Liidu aluseks olevate üldiste väärtuste, nimelt inimväärikuse, vabaduse, võrdsuse ja solidaarsuse ning inimõiguste ja põhivabaduste kasutamise üht kõige tõsisemat rikkumist. See on ka kõige tõsisemaks ohuks demokraatia ja õigusriigi põhimõtetele, mis on ühised kõikidele liikmesriikidele ja millel Euroopa Liit põhineb.
- (3) Nõukogu raamotsus 2002/475/JSK²¹ on terrorismile kriminaalõiguslike vahenditega reageerimise alustala. Tegemist on kõikide liikmesriikide jaoks ühise õigusraamistikuga, milles on eelkõige esitatud terrorikuriteo ühtlustatud määratlus ja mille alusel toimub teabevahetus ja koostöö pädevate siseriiklike asutuste vahel vastavalt nõukogu raamotsusele 2006/960/JSK,²² nõukogu otsusele 2008/615/JSK²³ ja nõukogu otsusele 2005/671/JSK,²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 603/2013,²⁵ nõukogu raamotsusele 2002/584/JSK²⁶ ja nõukogu raamotsusele 2002/465/JSK²⁷.

²¹ Nõukogu raamotsus 2002/475/JSK, 13. juuni 2002, terrorismivastase võitluse kohta (EÜT L 164, 22.6.2002, lk 3).

²² Nõukogu raamotsus 2006/960/JSK, 18. detsember 2006, Euroopa Liidu liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelise teabe ja jälitusteabe vahetamise lihtsustamise kohta (ELT L 386, 29.12.2006, lk 89).

²³ Nõukogu otsus 2008/615/JSK, 23. juuni 2008, piiriülese koostöö tõhustamise kohta, eelkõige seoses terrorismi- ja piiriülese kuritegevuse vastase võitlusega (ELT L 210, 6.8.2008, lk 1).

²⁴ Nõukogu otsus 2005/671/JSK terroriaktidega seotud teabevahetuse ja koostöö kohta (ELT L 253, 29.9.2005, lk 22).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 603/2013, 26. juuni 2013, millega luuakse sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteem määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest)

- (4) Terrorismioht on viimastel aastatel kiiresti suurenenud ja laienenud. Terroristist välisvõitlejateks nimetatud isikud reisivad terroristlikel eesmärkidel välisriiki. Tagasipöörduvad terroristist välisvõitlejad kujutavad endast kõigi ELi liikmesriikide jaoks suurenenud julgeolekuohtu. Terroristist välisvõitlejaid on seostatud mitme hiljutise rünnaku või rünnakuplaaniga, sealhulgas Pariisis 13. novembril 2015 toimunud rünnakutega. Lisaks ähvardab Euroopa Liitu ja liikmesriike üha suurem oht isikute poolt, kes on saanud innustust või juhtnööre välisriigis asuvatelt terroristlikelt rühmitustelt, kuigi nad ise on Euroopas.
- (5) Võttes arvesse terroriohu muutumist ning liidu ja liikmesriikide rahvusvahelisest õigusest tulenevaid juriidilisi kohustusi, tuleks kõigil liikmesriikidel veelgi ühtlustada terrorikuritegude, sealhulgas terroristlike rühmituste ja terroristliku tegevusega seotud süütegude mõistet, nii et see hõlmaks laiahaardelisemalt eelkõige terroristist välisvõitlejate ja terrorismi rahastamisega seotud tegevust. Selline tegevus peaks olema karistatav ka juhul, kui seda tehakse interneti, sealhulgas sotsiaalmeedia kaudu.
- (6) Terroristliku tegevusega seotud süüteod on väga rasked, sest need võivad viia terrorikuritegude toimepanemiseni ning võimaldavad terroristidel ja terroristlikel rühmitustel kuritegevusega tegeleda ja kuritegevust edasi arendada; seetõttu on sellise tegevuse kriminaliseerimine põhjendatud.
- (7) Avaliku üleskutsega terrorikuriteo toimepanemisele seotud süüteod hõlmavad muu hulgas terrorismi ülistamist ja õigustamist või sõnumite või kujutiste, sealhulgas terrorismiohvirtega seotud sõnumite või kujutiste terroristlikel eesmärkidel levitamist või elanikkonna hirmutamist, kui selline käitumine tekitab terroriakti toimepanemise ohtu.
- (8) Võttes arvesse ohu tõsidust ja vajadust eelkõige tõkestada terroristist välisvõitlejate voogu, tuleb kriminaliseerida terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimine mitte ainult terrorikuriteo toimepanemiseks või väljaõppe andmiseks või saamiseks, vaid ka terroristliku rühmituse tegevuses osalemiseks. Ka sellise reisimise hõlbustamine tuleks kriminaliseerida.
- (9) Terrorismialase väljaõppe saamise kriminaliseerimine täiendab olemasolevat süüteo koosseisu, milleks on väljaõppe andmine, ja sellega võideldakse eelkõige ohu vastu, mille põhjustavad terrorikuriteo toimepanemiseks aktiivselt valmistuvad isikud, sealhulgas need, kes tegutsevad üksi.
- (10) Terrorismi rahastamine peaks olema liikmesriikides karistatav ja see peaks hõlmama terroriaktide ja terroristlike rühmituste, samuti muude terroristliku tegevusega seotud süütegude, nagu värbamine ja väljaõpe, või terroristlikel eesmärkidel reisimise rahastamist, et lõhkuda terrorikuritegude toimepanemist hõlbustavad tugistruktuurid. Samuti peaks olema karistatav terrorismi rahastamisele kaasaaitamine või sellise rahastamise katse.

tõhusaks kohaldamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (ELT L 180, 29.6.2013, lk 1).

²⁶ Nõukogu raamotsus 2002/584/JSK, 13. juuni 2002, Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1).

²⁷ Nõukogu raamotsus 2002/465/JSK, 13. juuni 2002, ühiste uurimisrühmade kohta (EÜT L 162, 20.6.2002, lk 1).

- (11) Terrorismi materiaalne toetamine teenuste, vara ja esemetega varustamises või nende transpordis, sealhulgas liitu sisenemist või sealt lahkumist hõlmavates kaubandustehingutes osalevate või seejuures vahendajatena tegutsevate isikute kaudu, peaks samuti olema liikmesriikides karistatav kui terrorismile kaasaaitamine või kui terrorismi rahastamine, kui seda tehakse teadlikuna asjaolust, et neid tehinguid või nendest saadud tulu kavatakse kasutada täielikult või osaliselt terroristlikel eesmärkidel või need toovad kasu terroristlikele rühmitustele.
- (12) Terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimise katse peaks olema karistatav, samuti nagu terrorismialase väljaõppe andmise ja terroristi värbamise katse.
- (13) Seoses käesolevas direktiivis käsitletud kuritegudega tuleb tahtluse mõistet kohaldada nende süütegude kõikide elementide suhtes. Tegevuse või tegevusetuse tahtlikku iseloomu võib tuletada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal.
- (14) Lisaks tuleks sellise süüte toime pannud või selle eest vastutavatele füüsilistele ja juriidilistele isikutele ette näha karistused, mis vastavad selliste süütegude raskusele.
- (15) Tuleks ette näha jurisdiktsiooni kehtestamise normid, et tagada terrorikuritegude eest tõhus süüdistuse esitamine. Eelkõige on vaja kehtestada jurisdiktsioon süütegude suhtes, mille on toime pannud terrorismialase väljaõppe andjad, sõltumata nende kodakondsusest, pidades silmas sellise käitumise võimalikku mõju liidu territooriumil ja terrorismialase väljaõppe andmise ja saamise süüte vahelist tihedat sisulist seost.
- (16) Liikmesriik peaks võtma terrorismiohvrite konkreetsetele vajadustele vastavad kaitse, toetuse ja abi andmise meetmed ning täpsustama ja laiendama veelgi Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2012/29/EL²⁸ juba sisalduvaid õigusi. Seoses artiklis 3 nimetatud kuritegudega on terrorismiohvid direktiivi 2012/29/EL artiklis 1 määratletud terrorismiohvid. Liikmesriikide võetavate meetmetega tuleks tagada, et terrorirünnaku korral saavad terrorismiohvid emotsionaalset ja psühholoogilist tuge, sealhulgas traumaabi ja nõustamist, ning asjakohast juriidilist, praktilist ja finantsalast teavet ja nõu.
- (17) Liikmesriigid peaksid koostööd tegema, tagamaks, et teave, mis käsitleb kuriteoohvrite õigusi, olemasolevaid tugiteenuseid ja võimalikke hüvitisi, on kõikidele terrorismiohvritele kättesaadav. Samuti peaksid liikmesriigid tagama, et terrorismiohvitel on võimalik kasutada pikaajalisi tugiteenuseid oma elukohariigis, isegi kui terrorikuritegu pandi toime mõnes teises ELi liikmesriigis.
- (18) Kuna liikmesriigid ei suuda ühepoolselt käesoleva direktiivi eesmarke piisavalt saavutada ning need on üle-euroopaliste ühtlustatud normide vajaduse tõttu paremini saavutatavad liidu tasandil, võib liit vastu võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (19) Käesolevas direktiivis austatakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 tunnustatud põhimõtteid, põhiõigusi ja -vabadusi ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, sealhulgas selle II, III, V ja VI peatükis nimetatud põhimõtteid, mille hulka kuuluvad muu hulgas õigus vabadusele ja turvalisusele, sõna- ja teabevabadus, ühinemisvabadus, mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadus, üldine

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/29/EL, 25. oktoober 2012, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (EÜT L 315, 14.11.2012, lk 37).

diskrimineerimise, eelkõige rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste tunnuste, keele, religiooni või usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste tõttu diskrimineerimise keelamine, õigus era- ja pereelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele, kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõte, mis hõlmab kriminaalõiguses kohaldatavat täpsuse, selguse ja prognoositavuse nõuet, süüte presumptsioon ja liikumisvabadus, nagu see on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 21 lõikes 1 ja direktiivis 2004/38/EÜ. Käesolevat direktiivi tuleb rakendada kooskõlas nende õiguste ja põhimõtetega.

- (20) Pidades silmas seaduslikke eesmärgi ja nende vajalikkust demokraatlikus ühiskonnas, peaks käesolevas direktiivis määratletud süütegude kriminaliseerimine olema proportsionaalne süüteo laadi ja asjaoludega ning välistada tuleks igasugune omavoli või diskrimineerimine.
- (21) Liikmesriikide puhul, kelle suhtes käesolev direktiiv on siduv, peaks käesolev direktiiv asendama raamotsuse 2002/475/JSK²⁹.
- (22) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Ühendkuningriik ja Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

JA/VÕI

- (23) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.
- (24) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Raamotsus 2002/475/JSK on Taani suhtes jätkuvalt siduv ja kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I JAOTIS. REGULEERIMISESE JA MÕISTED

Artikkel 1 *Reguleerimisese*

Käesoleva direktiiviga nähakse ette miinimumnormid, mis käsitlevad kuritegude määratlemist ja terrorikuritegudega seotud karistusi, terroristlike rühmituste ja terroristliku tegevusega seotud süütegusid ning konkreetseid meetmeid terrorismiohvritele kaitse ja abi andmiseks.

Artikkel 2 *Mõisted*

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

²⁹ Raamotsust on muudetud nõukogu 28. novembri 2008. aasta raamotsusega 2008/919/JSK, millega muudetakse raamotsust 2002/475/JSK (ELT L 330, 9.12.2008, lk 21).

- (a) „rahalist vahendid” – igasugune vara, nii materiaalne kui ka mittemateriaalne, nii kinnis- kui ka vallasasi, olenemata selle saamisviisist, sellise vara omandiõigust või muid selle varaga seotud õigusi tõendavad juriidilised dokumendid, sealhulgas elektroonilised või digitaalsed dokumendid, sealhulgas, kuid mitte üksnes, pangalaenu, reisirahad, pangatšekid, maksekorraldused, aktsiad, väärtpaberid, võlakirjad, käskvekslid ja akreditiivid;
- (b) „juriidiline isik” – mis tahes üksus, millel on kohaldatava õiguse alusel juriidilise isiku staatus, välja arvatud riigid või avalik-õiguslikud asutused, kes teostavad riigivõimu, ning avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid;
- (c) „terroristlik rühmitus” – rohkem kui kahest isikust koosnev struktuuriline ühendus, mis on aja jooksul välja kujunenud ja mis tegutseb kooskõlastatult terrorikuritegude toimepanemise eesmärgil;
- (d) „struktuuriline ühendus” – ühendus, mis ei ole juhuslikult moodustatud süüteo vahetuks toimepanemiseks ja mille liikmete rollid ei pruugi olla vormiliselt määratletud, liikmesuse järjepidevus kindlaks määratud ega struktuur välja arendatud.

II JAOTIS.

TERRORIKURITEOD JA TERRORISTLIKU RÜHMITUSEGA SEOTUD SÜÜTEOD

Artikkel 3

Terrorikuriteod

1. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et lõikes 2 nimetatud ja siseriikliku õiguse kohaselt süüteona määratletud tahtlikke tegusid, mis oma laadi või seose tõttu võivad tõsiselt kahjustada mõnd riiki või rahvusvahelist organisatsiooni, käsitataks terrorikuritegudena, kui nende toimepanemise eesmärk on üks või mitu järgmistest:
 - (a) elanikkonda tõsiselt hirmutada;
 - (b) sundida valitsust või rahvusvahelist organisatsiooni põhjendamatult mõnda tegu toime panema või sellest hoiduma;
 - (c) destabiliseerida märkimisväärselt mõne riigi või rahvusvahelise organisatsiooni poliitilist, põhiseaduslikku, majanduslikku või ühiskondlikku korda või see hävitada.
2. Lõikes 1 nimetatud tahtlikud teod on:
 - (a) rünnakud inimelu vastu, mis võivad põhjustada surma;
 - (b) rünnakud isiku kehalise puutumatuse vastu;
 - (c) inimrööv või pantvangi võtmine;
 - (d) riikliku või avaliku rajatise, veosüsteemi, infrastruktuurirajatise, infosüsteemi kaasa arvatud, mandrilavale kinnitatud aluse, avaliku koha või eraomandi tõsine kahjustamine, mis võib ohustada inimelu või põhjustada suurt majanduslikku kahju;
 - (e) õhusõiduki, laeva või mõne muu ühistranspordi- või kaubaveovahendi ebaseaduslik hõivamine;

- (f) relvade, lõhkeainete või tuuma-, bio- või keemiarelvade valmistamine, valduses hoidmine, omandamine, vedu, tarnimine või kasutamine, samuti bio- ja keemiarelvadega seotud teadus- ja arendustöö;
- (g) ohtlike ainete heite või tulekahjude, plahvatuste või üleujutuste põhjustamine, kui see ohustab inimelu;
- (h) vee, elektri või mõne muu tähtsa loodusvaraga varustamise häirimine või katkestamine, kui see ohustab inimelu;
- (i) mõne punktides a–h loetletud teo toimepanemisega ähvardamine.

Artikkel 4

Terroristliku rühmitusega seotud süüteod

Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et järgmised teod on karistatavad kuriteona, kui need on toime pandud tahtlikult:

- (a) terroristliku rühmituse juhtimine;
- (b) terroristliku rühmituse tegevuses osalemine, sealhulgas teabe või materiaalsete vahenditega varustamise või selle rühmituse tegevuse mis tahes viisil rahastamise teel, olles teadlik asjaolust, et selline osalemine aitab kaasa terroristliku rühmituse kuritegelikule tegevusele.

III JAOTIS. TERRORISTLIKU TEGEVUSEGA SEOTUD SÜÜTEOD

Artikkel 5

Avalik üleskutse panna toime terrorikuritegu

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et üldsusele sõnumi levitamine või muul moel kättesaadavaks tegemine mõnele artikli 3 lõike 2 punktides a–h loetletud süüteoole kihutamise tahtlusega, kui selline käitumine otseselt või kaudselt toetab terrorikuritegu, tekitades selle toimepanemise ohu, on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

Artikkel 6

Terroristi värbamine

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et teisele isikule ettepaneku tegemine panna toime mõni artikli 3 lõike 2 punktides a–h või artiklis 4 loetletud süütegu on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

Artikkel 7

Terrorismialase väljaõppe andmine

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et teisele isikule lõhkeainete, tuli- või muude relvade või mürgiste või ohtlike ainete valmistamise või kasutamise kohta või muude eriliste meetodite või tehniliste võtete kohta juhiste andmine mõne artikli 3 lõike 2 punktides a–h loetletud süüteo toimepanemise või sellele kaasaaitamise eesmärgil, teades, et oskusi kavatsetakse kasutada sellel eesmärgil, on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

Artikkel 8
Terrorismialase väljaõppe saamine

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et teiselt isikult lõhkeainete, tuli- või muude relvade või mürgiste või ohtlike ainete valmistamise või kasutamise kohta või muude eriliste meetodite või tehniliste võtete kohta juhiste saamine mõne artikli 3 lõike 2 punktides a–h loetletud süüteo toimepanemise või sellele kaasaaitamise eesmärgil on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

Artikkel 9
Terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimine

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et teise riiki reisimine mõne artiklis 3 nimetatud terrorikuriteo toimepanemise või sellele kaasaaitamise, artiklis 4 nimetatud terroristliku rühmituse tegevuses osalemise või artiklites 7 ja 8 nimetatud terrorismialase väljaõppe andmise või saamise eesmärgil on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

Artikkel 10
Terroristlikel eesmärkidel välisriiki reisimise korraldamine või muul viisil hõlbustamine

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et korraldamine või hõlbustamine, mis aitab mis tahes isikul reisida terroristlikel eesmärkidel välisriiki, nagu on osutatud artiklis 9, teades, et sellisel abiandmisel on nimetatud eesmärk, on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

Artikkel 11
Terrorismi rahastamine

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et rahaliste vahendite eraldamine või kogumine mis tahes viisil, otseselt või kaudselt, tahtlusega või teades, et neid kasutatakse täielikult või osaliselt artiklites 3–10 ja 12–14 või artiklis 16 nimetatud süütegude toimepanemiseks, on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

Artikkel 12
Vargus raskendavatel asjaoludel terrorikuriteo toimepanemiseks

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et vargus raskendavatel asjaoludel mõne artiklis 3 loetletud süüteo toimepanemiseks on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

Artikkel 13
Väljapressimine terrorikuriteo toimepanemiseks

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et väljapressimine mõne artiklis 3 loetletud süüteo toimepanemiseks on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

Artikkel 14
Võltsitud haldusdokumentide koostamine terrorikuriteo toimepanemiseks

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et võltsitud haldusdokumentide koostamine mõne artiklis 3 loetletud süüteo toimepanemiseks on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

IV JAOTIS. ÜLDSÄTTED, MIS KÄSITLEVAD TERRORIKURITEGUSID, TERRORISTLIKE RÜHMITUSTEGA SEOTUD SÜÜTEGUSID JA TERRORISTLIKU TEGEVUSEGA SEOTUD SÜÜTEGUSID

Artikkel 15

Suhe terrorikuritegudega

III jaotises ja artiklis 4 nimetatud süütegu on karistatav ka juhul, kui terrorikuritegu ei ole tegelikult toime pandud või kui puudub seos konkreetse terrorikuriteoga, või artiklites 9–11 käsitletud süütegude puhul, terroristliku tegevusega seotud konkreetse süüteoga.

Artikkel 16

Süüteo kaasaaitamine ja kihutamine ning süüteokatse

1. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et artiklites 3–8 ja 11–14 nimetatud süüteo kaasaaitamine muudetakse karistatavaks.
2. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et artiklites 3–14 nimetatud süüteo kihutamine muudetakse karistatavaks.
3. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et artiklites 3, 6, 7, 9 ja 11–14 nimetatud süüteokatse, välja arvatud artikli 3 lõike 2 punktis f nimetatud valduses hoidmine ja artikli 3 lõike 2 punktis i nimetatud süütegu, muudetakse karistatavaks.

Artikkel 17

Füüsilistele isikutele ettenähtud karistused

1. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et artiklites 3–14 ja 16 nimetatud süütegude eest karistatakse tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristustega, mis võivad hõlmata süüteo toimepanija väljaandmist.
2. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et artiklis 3 nimetatud terrorikuriteod ja artiklis 16 nimetatud süüteod, kui need on seotud terrorikuritegudega, on karistatavad vabadusekaotusega, mis on karmim kui siseriikliku õiguse kohaselt samalaadse, kuid ilma artikli 3 kohase tahtluseta süüteo puhul rakendatav vabadusekaotus, välja arvatud juhul, kui rakendatav karistus on juba siseriikliku õiguse kohane maksimaalne karistus.
3. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et artiklis 4 loetletud süüteod oleksid karistatavad vabadusekaotusega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt viisteist aastat artikli 4 punktis a nimetatud süütegude puhul ja vähemalt kaheksa aastat artikli 4 punktis b loetletud süütegude puhul. Kui artikli 3 lõike 2 punktis i nimetatud terrorikuriteo on toime pannud isik, kes juhib artikli 4 punktis a nimetatud terroristlikku rühmitust, on maksimaalne karistus vähemalt kaheksa aastat.

Artikkel 18

Kergendavad asjaolud

Kõik liikmesriigid võivad võtta vajalikke meetmeid, tagamaks, et artiklis 17 nimetatud karistusi võib vähendada, kui süüteo toimepanija:

- (a) loobub terroristlikust tegevusest ja

- (b) annab haldus- või kohtuorganitele teavet, millele neil muul viisil juurdepääs puuduks, aidates neil
 - (1) süüteo mõju vältida või leevendada;
 - (2) teha kindlaks või võtta vastutusele teisi süüteo toimepanijaid;
 - (3) leida tõendeid või
 - (4) hoida ära artiklites 3–14 ja 16 nimetatud süütegude toimepanemist tulevikus.

Artikkel 19

Juriidiliste isikute vastutus

1. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele mis tahes artiklites 3–14 ja 16 nimetatud süüteo eest, mille on nende kasuks toime pannud iseseisvalt või juriidilise isiku organi liikmena tegutsenud isik, kes on juriidilise isiku juures juhtival kohal ühel järgnevatest alustest:
 - (a) õigus esindada juriidilist isikut,
 - (b) õigus teha juriidilise isiku nimel otsuseid;
 - (c) õigus kontrollida juriidilist isikut.
2. Lisaks võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, tagamaks, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tõttu on osutunud võimalikuks, et juriidilise isiku alluvuses tegutsev isik on selle juriidilise isiku kasuks pannud toime mõne artiklites 3–14 ja 16 osutatud süüteo.
3. Lõigete 1 ja 2 kohane juriidilise isiku vastutus ei välista kriminaalmenetlust füüsiliste isikute suhtes, kes on osalenud mõne artiklites 3–14 ja 16 nimetatud süüteo toimepanemises täideviija, kaasaaitaja või kihutajana.

Artikkel 20

Juriidiliste isikute karistused

Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et vastavalt artiklile 19 vastutusele võetud juriidilist isikut karistatakse tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega, kaasa arvatud kriminaalõiguslike ja muude trahvidega ning muude võimalike karistustega, näiteks:

- (a) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine;
- (b) ajutine või alaline ettevõtluskeeld;
- (c) kohtuliku järelevalve alla võtmine;
- (d) sundlõpetamine;
- (e) kuriteo toimepanemiseks kasutatud üksuste ajutine või lõplik sulgemine.

Artikkel 21

Jurisdiktsioon ja süüdistuse esitamine

1. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada oma jurisdiktsioon artiklites 3–14 ja 16 osutatud süütegude suhtes, kui:

- (a) süütegu on tervikuna või osaliselt toime pandud selle riigi territooriumil;
- (b) süütegu on toime pandud selle riigi lipu all sõitval laeval või selles riigis registreeritud õhusõidukis;
- (c) süüteo toimepanija on selle riigi kodanik või elanik;
- (d) süüteo toimepanija annab kodanikele või elanikele artiklis 7 osutatud terrorismialast väljaõpet;
- (e) süütegu pannakse toime selle riigi territooriumil asuva juriidilise isiku kasuks;
- (f) süütegu pannakse toime kõnealuse liikmesriigi institutsioonide või elanikkonna vastu või Euroopa Liidu institutsiooni, organi, asutuse või ameti vastu, mis asub selles liikmesriigis.

Kõik liikmesriigid võivad oma jurisdiktsiooni laiendada, kui süütegu pannakse toime mõne liikmesriigi territooriumil.

2. Kui süütegu kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi jurisdiktsiooni alla ja kui üks neist suudab nõuetekohaselt süüdistuse esitada samade faktide alusel, teevad asjaomased liikmesriigid koostööd, otsustamaks, kes neist esitab süüteo toimepanijale süüdistuse, et koondada menetlus võimaluse korral ühte liikmesriiki. Selleks võivad liikmesriigid kasutada Eurojusti, et hõlbustada õigusasutuste koostööd ja nende tegevuse koordineerimist. Arvesse võetakse järgmisi tegureid allpool esitatud järjekorras:
 - (a) tegemist peab olema selle liikmesriigiga, mille territooriumil tegu on toime pandud,
 - (b) tegemist peab olema selle liikmesriigiga, mille kodanik või elanik teo täideviija on,
 - (c) tegemist peab olema selle liikmesriigiga, kust ohvrid pärit on,
 - (d) tegemist peab olema selle liikmesriigiga, mille territooriumil teo täideviija on leitud.
3. Lisaks võtab iga liikmesriik vajalikud meetmed, et kehtestada oma jurisdiktsioon artiklites 3–14 ja 16 nimetatud süütegude üle juhtudel, kui ta keeldub sellises süüteos kahtlustatava või süüdimõistetud isiku üle- või väljaandmisest teisele liikmesriigile või kolmandale riigile.
4. Iga liikmesriik tagab, et tema jurisdiktsioon hõlmab juhtumeid, mille puhul mis tahes artiklites 4 ja 16 nimetatud süütegu on tervikuna või osaliselt toime pandud tema territooriumil, olenemata sellest, kus terroristlik rühmitus asub või kuritegevusega tegeleb.
5. Käesoleva artikliga ei välistata kriminaaljurisdiktsiooni teostamist, mille liikmesriik on kehtestanud kooskõlas oma riikliku õigusega.

V JAOTIS. TERRORISMIOHVRITE KAITSET, TOETUST JA ÕIGUSI KÄSITLEVAD SÄTTED

Artikkel 22

Terrorismiohvrite kaitse ja abistamine

1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas direktiivis käsitletud süütegude uurimine või nende eest süüdistuse esitamine ei sõltu terrorismiohvri või süüteo tagajärjel kannatanud isikute tunnistusest või süüdistusest, vähemalt sel juhul, kui teod on toime pandud liikmesriigi territooriumil.
2. Liikmesriigid tagavad, et terrorismiohvrite abistamiseks ja toetamiseks on olemas konkreetsed teenused. Selliste teenuste osutamiseks peab olema vajalik suutlikkus ja organisatsiooniline struktuur, et anda ohvritele vastavalt iga ohvri konkreetsetele vajadustele abi ja toetust kohe pärast rünnakut ja seejärel niikaua, kui vaja. Teenused on konfidentsiaalsed, tasuta ja kõikidele terrorismiohvritele hõlpsalt kättesaadavad. Teenuste hulka kuuluvad eelkõige:
 - (a) emotsionaalne ja psühholoogiline tugi, nagu traumaabi ja nõustamine;
 - (b) asjakohastes juriidilistes, praktilistes ja finantsküsimustes nõu ja teabe andmine.
3. Käesolevat direktiivi kohaldatakse lisaks direktiivis 2012/29/EL sätestatud meetmetele, ilma et see piiraks nende meetmete kohaldamist.

Artikkel 23

Teises liikmesriigis elava terrorismiohvri õigused

1. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad asutused teevad omavahel koostööd, et tagada teabe kättesaadavus terrorismiohvritele, kes elavad mõnes muus liikmesriigis kui see, kus terrorikuritegu toime pandi. Eelkõige peab kättesaadav olema teave, mis käsitleb kuriteoohvrite õigusi, olemasolevaid tugiteenuseid ja võimalikke hüvitisi.
2. Liikmesriigid tagavad, et kõigil terrorismiohvritel on võimalik kasutada artikliga 22 ettenähtud abi ja toetust oma elukohaliikmesriigi territooriumil, isegi kui terrorikuritegu on pandud toime mõnes teises liikmesriigis.

VI JAOTIS. LÕPPSÄTTED

Artikkel 24

Raamotsuse 2002/475/JSK (terrorismivastase võitluse kohta) asendamine

Raamotsus 2002/475/JSK asendatakse nende liikmesriikide puhul, kelle suhtes on käesolev direktiiv siduv, ilma et see piiraks nende liikmesriikide kohustusi, mis on seotud kõnealuse raamotsuse siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtpäevaga.

Liikmesriikide puhul, kelle suhtes on käesolev direktiiv siduv, käsitatakse viiteid raamotsusele 2002/475/JSK viidetena käesolevale direktiivile.

Artikkel 25

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid [12 kuu jooksul selle vastuvõtmisest]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad neisse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 26

Aruandlus

1. Komisjon esitab [24 kuud pärast käesoleva direktiivi rakendamise tähtaega] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid.
2. Komisjon esitab [48 kuud pärast käesoleva direktiivi rakendamise tähtaega] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse käesoleva direktiivi mõju ja lisaväärtust terrorismivastase võitluse seisukohast. Komisjon võtab arvesse liikmesriikide poolt otsuse 2005/671/JSK kohaselt antud teavet.

Artikkel 27

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 28

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja